Publij Vergilij MARONIS ÆNEIDOS *liber secundus: Græcis uersibus* redditus per

GEORGIVM ETHRIGEVM Oxoniensem, Medicum, & Græcę linguę professorem.

LONDINI,
ANNO DOMINI M. D. LIII.

Publij Vergilij MARONIS ÆNEIDOS *liber ſecundus: Græcis uerſibus* redditus per

GEORGIVM ETHRIGEVM Oxonienſem, Medicum, & Græcę linguę profeſſorem.

LONDINI,
ANNO DOMINI M. D. LIII.

DOCTISSIMO ATQVE *insignissimo uiro D.* IOANNI *Masono, Regiæ Maiestati à consilijs, &* Academiæ Oxoniensis Cancellario digniss. GEORGIVS ETHRIGIVS S. D. P.

POsteaquam tu nuper, vir præstantissime, omnibus doctorum hominum suffragijs Oxoniensis Academiæ summus moderator electus ac veluti ad litteras bonas tuendas & cõseruandas dictator quispiam creatus, ut olim in accisis & afflictis rebus apud Romanos fieri solebat, iam omnibus bonis ad bene de optimis disciplinis sperandum veluti signum sustulisti: nostra omnium interesse existimo, qui præclaras arteis amamus & amplectimur, non modo ex animo tibi gratias agere immortales, & aliquo officio nostro quantum tibi debe-

amus, palàm facere, uerumetiam disci-
plinas omnes, quas in tuam fidem & tu-
telam fouendas atq; exornandas susce-
pisti, quantum in nobis situm est, augere
& promouere. Quoniam autem par est,
vnumquemq; in id literarū genus exco-
lendum iuuandumq; suas vires intēdere,
in quo se plurimum exercuit, vel quòd ita
nec sutor vltra crepidam (ut vetus habet
prouerbiū) vel quod sic à singulis singulę
tractatæ artes lumē suum ac nitorem me-
lius cōsequūtur, ego sanè pro eo ac debeo
græcarum literarum cognitionem, quas
multis annis studiosam Oxoniensium iu-
uentutem iam olim publicè docui, nunc
etiam vniuersæ Anglicanæ pubi libellis
aliquot meis propediem in lucem ædēdis
tradere & propagare institui. Quod ut
quam possim accuratissimè efficiam, duæ
potissimum res me cohortantur, incitant,
impellunt: Altera quod græcam linguam
ita iam multis apprimè placere, & à quam
plurimis adeò diligenter tractari intelli-
go,

go, vt non ſolum in publicis ſcholis paſſim doceatur, verumetiam hoc anno in Scena, Comædiæ aliquot & Tragœdiæ græcæ à noſtris actę ſint, tanta ſanè cum voluptate & applauſu ſpectatorum, tanta cum laude eorum qui hic ſuam ſtrenuę operam nauarunt, vt nihil aut doctis gratius, aut tyronibus vtilius præſtari potuerit. Altera quod cum ocij mei omnino reddendā rationem exiſtimē, nec meæ vitæ rationes iam patiantur, dum rem Medicam exerceo, vt publicè profitear, non poſſum in amimum inducere, vt nunc in tanta aliorum diligentia ad hæc ſtudia ornanda ſolus nihil egiſſe videar. Et niſi fallar opinione, hic labor noſter ſi aliud nihil effecerit, certè excitabit aliorum induſtriam ad huiuſmodi progymnaſmata, quæ neceſſe eſt, magnam adferant vtilitatem ad parem vtriuſq; linguæ Græcæ & Latine facultatem comparandam. Nam & Ciceronem vberrimum illum eloquentiæ fontem la-

tina quam plurima de Græcis conuertiſſe, & Latina etiam quædam in Græca quam optimè traduxiſſe legimus. Quod ego cũ ſedulò olim in non nullis opuſculis tranſferendis imitari ſtuduerim, nec tamẽ hactenus quicquam eorum in publicum prodire permiſerim, licet amicis aliquot à me hoc uehementer efflagitantibus, iam tandem ſub tui potiſſimum nominis auſpicio vela dare ventis quod dicitur, non reformido. Neq; hic diſſimulare vllo modo aut poſsũ aut debeo, hæc duodecĩ aut ijs ãplius ab hinc annis, vt alia quædã quæ breui in lucem venient, adoleſcenti mihi conſcripta eſſe. Quod ideo ſilentio prætereundum non putaui, ne ſi quãdo docti hęc legerint, exactum neſcio quid & vndiq; excultum expectent, qui iam vt ſpero, facilius ignoſcent, & omnia æqui boni con ſulent, ac poſtremò meæ turbæ hominibus, hoc eſt, rudioribus ac imperitioribus adoleſcentulis, & tum à me ſcripta eſſe, & nũc etiam in eorum gratiam tantummo-

do in vulgus ædita intelligent. Quod autem tibi, vir eruditiss. libellum hunc, nec eximiæ tuæ doctrinæ respondentem, nec prudentia tua singulari dignum, cum res minimè graues contineat, dicare non extimescam, ingens quidam adfectus qui in animo spirat, huc me impulit, vt cum per te potissimum bonas literas apud nos reuiuiscere cospiciam, ac suam pristinam dignitatem ac splēdorem induere videam, illius Rustici exemplũ imitari ausim, qui aquam è proximo flumine vtraq; manu haustam, Artaxerxi Regi obtulit, quo suã lætitiam exprimeret, hoc est, aliquo saltē officiolo tibi gratias agere cupiam, simúlque testari quanto gaudio afficiar, quòd tu bona studia omnia tantopere adiuuare, fouere, promouere, non cesses. Nam quãta iam omnes hilaritate perfundi existimas qui solidam & perfectam doctrinam amant & venerantur, quæ in rerum pōdere & medulla, nō in verborum folijs versatur, posteaquam iam solito diligentius

Dialecticæ & philosophiæ studio adolescẽtes nostros incumbere animaduertũt, & alias præclaras artes nõ summis (quod dicitur) labris degustare tantũmodo, & riuulos quosdam sectari, sed pleno ore è fontibus ipsis haurire. Quãta lætitia pios ac doctos omnes affici credis, cum tuis cõsilijs & authoritate effectũ sit, ut pulcherrimę illæ cõcertationes in re literaria susceptę, & disputatiões in publicis scholis iã instaurentur, & ferè dignitati suæ restituantur? Videmus hic verè Augiæ stabulũ (vt vetus habet prouerbiũ) repurgari, cũ tu veluti Hercules alter exortus sis, qui nõ modo ædificia ac palæstrã illam Oxonij disceptationibus studiosorum ante sexcẽtos annos dicatam, magnis impẽsis nuper refici exornariq́ꝫ præceperis, verũetiã argumẽtationũ feces, si quæ fuerĩt inuectæ & tricas Apinas (quod aiunt) quæ irrepserint, penitus auferri, eijci, atq́ꝫ exterminari curaueris. Scholarum moenia atq́ꝫ ipsi medius fidius parietes iam denuò ex-

truct*i*,

tructi, si loqui possent, aliquo se gaudio affici testarentur, cum spes omnibus reluceat maxima breui fore, vt frequens illa scholasticorum turba, & conuentus celeberrimi publicis interesse disputatiōibus soliti, ad suauissimum illud disciplinarum mel colligendum, in vnum veluti apiariū denuò confluxuri videantur. Erras, insignissime vir, si quid vnquam ad veram nominis tui laudem parandā, & ad Dei gloriam per te propagandā (quod te pręcipuè spectare intelligo) rectius aut melius quantumuis maximis susceptis laboribus, præstari posse existimas, quā, cum ita de optimis literis optimè mereris, & hanc Academiam in qua primum educatus & hac præcellēti doctrina & virtute à teneris vnguiculis imbutus es, exornas. Quā vt quam diutissime tueri, fouere, & illustrem facere possis, Dominus Iesus Christus perpetuò te nobis seruet incolumem

Oxonij Calendas Maij.

Anno Domini 1553.

P. VER. MAR. AENEIDOS
Liber Secundus.

Conticuere omnes, intentiq; ora tenebant:
Inde toro pater Aeneas ſic orſus ab alto.
Infandum regina iubes renouare dolorem
Troianas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai, quæq; ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui: quis talia fando
Myrmidonũ, Dolopũ ve, aut duri miles Vlyſſi
Tẽperet à lachrymis? & iam nox humida cœlo
Præcipitat, ſuadentq; cadentia ſydera ſomnos.
Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et breuiter Troiæ ſupremum audire laborem.
Quãq; animus meminiſſe horret, luctuq; refugit
Incipiam. Fracti bello, fatiſq; repulſi
Ductores Danaûm, tot iam labentibus annis,
Inſtar montis equum, diuina Palladis arte
Aedificant, ſectaq; intexunt abiete coſtas,
Votum pro reditu ſimulant, ea fama vagatur.
Huc delecta uirûm ſortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penituſq; cauernas
Ingenteis, vterumq; armato milite complent.
Eſt in conſpectu Tenedos, notiſsima fama
Inſula, diues opum, Priami dũ regna manebãt,
Nunc tantum ſinus, & ſtatio maleſida carinis.

Huc

Ποπλίου Οὐεργιλίου Μάρωνος τῆς Αἰνηΐδος βιβλίον Β.

Οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντό γε, καὶ
στόματ' εἶχον.
Ταῦτα δ' ἀφ' ὑψηλῆς Αἰνείας ἤρξατο κλίνης.
Ἄρρητον κακὸν ἐξειπεῖν βασίλισσα κελεύεις,
πῶς Τρώων πλοῦτον, καὶ δυστηνῆ βασιλείαν
ἐξαλαπάξαντες Δαναοὶ εἷλον, χ' ὅσσα ἑώρων
ἄθλια, ὧν γε μέρος μέγ' ἐλάμβανον αὐτός,
τίς τῶν Μυρμιδόνων, Δολόπων, ἢ Ὀδυσσέος ἀνδρῶν
αἰχμητῶν, ἂν ἀδάκρυτος εἴπῃ, νὺξ δ' ἐρεβεννὴ
νῦν δύεται μὲν, ἄγουσι πεσόντες δ' ἀστέρες ὕπνον,
ἀλλ' εἰ τόσος ἔρως γνωρίζειν δυστυχὲς ἡμῶν.
καὶ βραχέως Τροίης μόχθους τοὺς γ' ὕστατ' ἀκούειν,
καίτοι τὸν θυμὸν κακ' ὀδυρόμενον κατερύκει,
ἄρξομαι. ἥττονες ἔν τε μάχῃ μοίρᾳ τε δαμέντες
οἱ Δαναοί, τόσσων γε περιπλομένων ἐνιαυτῶν
ἵππον ὄρους δίκην, θείας τέχνῃ μὲν Ἀθήνης
τορνεύουσι, περιπλεχθέντες πλευρὰς γ' ἄρα ξύλοις
εἰς ἄνοδον δοῦναι ψεύδουσι, πλανᾷ δέ τε φήμη,
ἔνθα λαχόντες δὴ ἄνδρας πολλοὺς ῥα σιωπῇ
τὴν γ' εἰσβυθέντας πλευρᾷ, τὰ κλεῖθρα μέγιστα
πιμπλέασι καὶ τ' ἔντερα πολλοῖς τοῖς στρατιώταις,
ἔστ' ἔγγυς Τένεδος μὲν γνωρίμη μάλα νῆσος
οὐ πόρρ' οὖσ' ἀφενοῦς, Πριάμου ὅτε πράγματα ἤνθει,
νῦν δ' ἐστ' ἐμπόριον καὶ στάσις νηυσὶ μελαίναις

Huc se prouecti deserto in littore condunt.
Nos abiisse rati, & vento petiisse Mycenas,
Ergo omnis longo soluit se Teucria luctu,
Panduntur portę: iuuat ire, & Dorica castra,
Desertosq́ꝫ videre locos, littusq́ꝫ relictum.
Hîc Dolopũ manus, hîc sęuus tẽdebat Achilles
Clafsibus hic locus, hîc acies certare solebant.
Pars stupet innuptæ donũ exitiale Mineruæ,
Et molem mirantur equi: primusq́ꝫ Timœtes
Duci intra muros hortatur, & arce locari,
Siue dolo, seu iam Troiæ sic fata ferebant.
At Capys, & quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaûm insidias, suspectaq́ꝫ dona
Præcipitare iubent, subiectisq́ꝫ vrere flammis:
Aut terebrare cauas vteri, & tentare latebras.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus.
Primus ibi ante õnes, magna comitãte caterua,
Laocoon ardens summa decurrit ab arce,
Et procul, O miseri, quæ tanta insania, ciues?
Creditis auectos hostes? aut vlla putatis
Dona carere dolis Danaũ? sic notus Vlysses?
Aut hoc inclusi ligno occultantur Achiui:
Aut hæc in nostros fabricata est machina mu-
Inspectura domos, uẽturaq́ꝫ desuper urbi, (ros
Aut aliquis latet error. equo ne credite Teucri.
Quicquid id est, timeo Danaos, & dona feren-
Sic fatus, ualidis ingentem uiribus hastã (teis.

ἔνθα δ᾽ ἐν αἰγιαλῷ αὐτοὺς κρύπτουσιν ἐρήμῳ
ἡμεῖς γοῦν πάντας ἡγούμεθ᾽ ἐς ἄργος ἀφῖξαι
Τροία δὲ ἦν λυθεῖσα πολυχρονίων ἀπ᾽ ὀδυρμῶν
πύλ᾽ ἀνέῳκται, καὶ κλεῖθρ᾽ ἐν χαρίτ᾽ ἐστὶν ὁρᾶσθαι
τῶν Δαναῶν, καὶ τοὺς γε τόπους, κιῶντ᾽ ἐρήμους
ἔνθα στρατὸς Δολόπων, κλισίην ἐνθ᾽ εἶχεν Ἀχιλλεύς,
ἔνθα τόπος νηυσί, στρατὸς εἴωθε᾽ ἔνθα μάχεσθαι,
οἱ μὲν θαμβοῦσιν δῶρον δύστηνον Ἀθήνης
καὶ μέγεθος γ᾽ ἵππου, πάντων πρῶτος δὲ Ιιμαίτης
τοίχε᾽ ἔσω ἄξειν, τῇ τ᾽ ἀκροπόλιδι κελεύει
θήσειν, εἴτε δόλῳ, εἴθ᾽ οὕτω ἤθελε μοῖρα
ἀλλὰ Κάπυς, καὶ ὧν γνώμη φρεσὶν ἦν ἄρ᾽ ἀμείνων,
ἢ λόχον εἰς πόντον Δαναῶν, καὶ δῶρα κάκιστα
ῥίψειν βούλοντο, ἢ πρήσεσθαι φλογὶ πολλῇ
ἢ πῶς τοῦ γ᾽ ἵππου διαπείρειν κλεῖθρα γε κοῖλα.
δῆμος ἔχει γνώμας δίχα, οὐδὲ τὰ αὐτὰ φρονοῦσι,
αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων πρῶτος, πολλῶν δὲ παρόντων,
βῆ ῥ᾽ ἰέναι μὲν Λαοκόων πόλεως ἀπὸ ἄκρας,
τηλόθ᾽ ἔφη, ὦ Δαιμόνιοι, τίς ἄρ᾽ ὅδε μανία;
ἠγεῖσθ᾽ ἐκφεύγειν ἐχθρούς; ἢ δῶρα Ἀχαιῶν
τῆς τέχνης γε στερεῖσθαι; οὐ γνώριμος Ὀδυσσεύς;
εἴτ᾽ ἐν τῷδε ξύλῳ Δαναοὶ ῥα κεκρυμμένοι εἰσίν,
εἴτε πόλιν τεῦχος τοῦθ᾽ ἡμῶν ἐξαλαπάξει.
τοῖς γε δόμοις μέγα πῆμα φέρον, καὶ τείχεσι βοίης,
εἰ δόλος ἐστί τις, ἵππῳ μὴ πιστεύετε Τρῶες,
δείδω τοὺς Δαναοὺς πάντας κἂν δῶρα φέροντας.
ταῦτ᾽ εἰπών, ὡς εἶχε κρατοῦσ, δολιχόσκιον ἔγχος

In latus, inq; feri curuam compagibus aluum
Contorſit, ſtetit illa tremens, vteroq́; recuſſo
Inſonuere cauæ, gemitumq́; dedere cauernæ.
Et ſi fata Deûm, ſi mens non læua fuiſſet
Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras,
Troiaq; nūc ſtares, Priamiq́; arx alta maneret.
Ecce, manus iuuenē interea poſt terga reuinctū
Paſtores, magno ad regem clamore trahebant
Dardanidæ, qui ſe ignotum venientibus vltrò,
Hoc ipſū vt ſtrueret, Troiāq́; aperiret Achiuis
Obtulerat, fidens animi, atq; in utrūq; paratus,
Seu verſare dolos, ſeu certe occumbere morti.
Vndiq; viſendi ſtudio Troiana iuuentus
Circumfuſa ruit, certantq́; illudere capto,
Accipe nūc Danaū inſidias, & crimine ab uno
Diſce omneis.
Nanq; ut cōſpectu in medio turbatus inermis
Cōſtitit, atq; oculis Phrygia agmīa circūſpexit
Heu q̄ nūc tellus, īquit, quæ me ęquora poſſūt
Accipere, aut qd iā miſero mihi deniq; reſtat?
Cui neq; apud Danaos uſquā locus, īſuper ipſi
Dardanidę infenſi pœnas cū ſanguine poſcūt.
Quo gemitu cōuerſi animi, cōpreſſus & omnis
Impetus, hortamur fari, quo ſanguine cretus,
Quid ue ferat, memoret, quę ſit fiducia capto.
Ille hęc depoſita tandem formidine fatur.
Cuncta equidē tibi rex, fuerit quęcūq;, fatebor

εἰς πλευρὰν γ' ἵππου, καὶ κοῖλ' εἰς ἔντερ' ἔβαλλε.
στῆ δ' ἄρα παλλόμενον δόρυ πληγέντι γ' ἐνὶ γαστρὶ
καί τοτ' ἐκλάγγιζεν τὰ κλεῖθρα γε ἔνδοθε κοῖλα,
εἰ δὲ θεῶν βουλὴ, καὶ φαῦλαι μὴ φρένες ἦσαν
ὤτρυνετ' ἂν χαλκῷ Δαναῶν δόλον ἐξαλαπάξαι
Τροία δὲ νῦν σταίης, Πριάμοιο κὲν ἡ πόλις εἴης.
ἦνιδ' ἔπειτα δεδεσμένον ἄνδρα χεῖρας ὄπισθεν
ποιμένες εἰσεῖλκον μέγα πρὸς βασιλῆα βοῶντες
Δαρδανίδαι, ὃς ἑκὼν αὐτοῖσιν ἔδωκεν ἑαυτὸν
τοὔνεκα δὴ ψεύδειν, Τροίαν δ' Ἀχαιοῖσιν ἀνοίγειν.
φαῦλος ἀνὴρ εἰς ἀμφότερον τόγ' ὑπέρρεπὲς εἶχε
εἴτε δόλον γ' εὑρεῖν, εἴτ' εἰς δέον ἐξ ἄρα θνήσκειν.
πανταχόθεν Τρώων παῖδες δὴ τοὔνεκ' ὁρᾶσθαι
σύμπαντες γε παρῆσαν, καὶ σκώπτοντες ἔχαιρον.
μάνθανε νῦν Δαναῶν δόλον, ἐξ ἑνὸς ὡς ἄρα πάντας
γνωρίσῃς.
ὃς γε ταρασσόμενος, καὶ στὰς ἀνδρῶν καθ' ὅμιλον
αὐτὰρ ἐπεὶ Τρώων τὸ πλῆθος ἑώρακε πολλὸν,
φεῦ, εἶπεν, ποίη τις γῆ, ποίη δὲ θαλάσση
λήψει δύστηνον, καὶ ἐμοί τί λοιπὸν ὑπάρχει,
ᾧ γε παρὰ Δαναοῖσι οὐδεὶς τόπος, οἱ δ' ἄρ' ἔπειτα
Δαρδανίδ' ἐκτίνειν ἐθέλουσι ἐφ' αἵματι δίκην.
τούτοις ἐκτετραπεὶς ἡμῶν θυμὸς ἠδὲ καὶ ὀργή.
ὥστε ῥα τὴν γενεὰν εἰπεῖν γε κελεύομεν ἤδη.
πάντα λέγειν δ' ὅσσ' οἶδεν, καὶ τινὰ πίστιν ἂν ἔχῃ,
ὃς γ' ἀπομειβόμενος μάλα θαρσήσας προσέειπε,
πάντα ἐγὼ βασιλεῦ εἰπεῖν σοι βούλομ' ἀληθῶς

Vera, inquit: neq; me Argolica de gẽte negabo
Hoc primum: nec si miserum fortuna Sinonẽ
Finxit, uanum etiam mẽdacẽq; improba finget.
Fando aliquid si fortè tuas peruenit ad aures
Belidę nomen Palamedis, & inclyta fama
Gloria: quem falsa sub proditione Pelasgi
Insontem, infando indicio, quia bella vetabat,
Demisere neci, nũc cassum lumine lugent.
Illi me comitẽ, & cõsanguinitate propinquum,
Pauper in arma pater primis huc misit ab ãnis.
Dum stabat regno incolumis, regnũq; uigebat
Consiliis: & nos aliquod nomenq; decusq;
Gessimus, inuidia postquàm Pellacis Vlyssi
(Haud ignota loquor) superis concessit ab oris,
Adflictus vitam in tenebris, luctuq; trahebam,
Et casum insontis mecum indignabar amici.
Nec tacui demens, & me, fors si qua tulisset,
Si patrios unquàm remeassẽ uictor ad Argos
Promisi ultorem, & verbis odia aspera moui.
Hinc mihi prima mali labes, hinc sẽper Vlysses
Criminibus terrere nouis, hinc spargere uoces
In uulgũ ambiguas, & quęrere conscius arma.
Nec requieuit enim, donec Calchante ministro
Sed qd ego hęc aũt nequicquã ĩgrata reuoluo?
Quidue moror? si oẽs uno ordie hẽtis Achiuos,
Idq; audire sat est, iam dudum sumite pœnas.
Hoc Ithacus uelit, & magno mercentur Atridę

Tunr

εἶναι ἐμ' ἀργολικῶν μὴ ἐξαρνὸς ῥα γενοίμην
εἰ τύχη φαύλως δύστηνον ἔδωκε Σίνωνα
οὐκ ἔτι καὶ ψεύστην, οὐ δὴ κακὸν ἄνδρα ποιήσει.
εἴ ποτε γοῦν τῶν σου ῥα πρὸ τοῦ γε καθῆψας ὤτων
τοὔνομα Βηλίδου Παλαμήδους τοῦ πολυφήμου.
ὃν ῥα κακῶς καταδικασθέντες ἀμύμον' Ἀχαιοὶ
τὴν ὅτι ὑσμίνην ῥα ἐκώλυε πολλάκι ταύτην
κτεῖνον, νῦν πάντες δ' αὐτόν γε θανόντ' ὀδύρονται
τῷδε δὲ προσήκοντα μὲ ἐβούλετο συστρατιώτην
εἰς πόλεμόν τε πατὴρ πρώτου δὴ πέμψεν ἀφ' ἥβης.
καὶ ὅτε σῶος ἔχων βασιλείαν πάντα διῴκει
ταῖς βουλαῖς, ἡμεῖς τε κλέος, καὶ τοὔνομα κλειτὸν
εἴχομεν, ἀλλὰ ἐπεὶ ῥα φόνῳ δολεροῦ Ὀδυσσῆος
(οὐκ ἄγνωστα λέγω) λαμπρὸν φάος ἔκφυγε θνήσκων
ἄθλιος ἐν πολλῷ γε σκότῳ βίον ἤγαγον οἰκτρῶς
δεινὸν πραττόμενος τὸ φίλῳ συμβὰν κατ' ἐμαυτὸν
οὐδ' ἐσίγησ' ἀνόητος ἐγὼ μάλα πολλὰ ἀπειλῶν
ἄν κε νέοιμι δαμῶν ἐχθροὺς ἐς πατρίδα γαῖαν
αὐτὸν ἔφην τίσειν τ' ἐμὰ δάκρυα, τῇ δ' ἔριδ' αἰνὴν
ὠτρυνόμην. ὅθεν ἦγε κακῶν ἀρχή, καὶ Ὀδυσσεὺς
τάχ' ἐγκλήματα δὴ εὑρὼν διεβάλλετο πολλά,
ἀμφιβόλως ἀφιεὶς εἰς κοινὸν ῥήματα συχνῶς,
οὐ μὴ παυόμενος πρὶν τοῦ Χάλκαντος ὑπουργοῦ
ἀλλὰ νύ τι τούτων μνήμην μὰψ νῦν γε ποιοῦμαι
τί δὲ διατρίβω, εἰ κτείνετε πάντας Ἀχαιοὺς
ταῦτα δ' ἀκοῦσ' ἱκανόν, νῦν τήν γε δίκην ῥα λάβεσθε
τοῦτο θέλει Ἰθακός, πολλοῦ ὠνοῖντ' ἂν Ἀτρεῖδαι

Tum uerò ardemus scitari, & quærere causas
Ignari scelerum tantorum, artisq; Pelasgæ.
Prosequitur pauitans, & ficto pectore fatur.
Sæpe fugam Danai, Troia cupiere relicta
Moliri, & longo fessi discedere bello:
Fecissentq; vtinam, sæpe illos aspera ponti
Interclusit hyems, & terruit Auster eunteis.
Præcipuè cũ iam hic trabibus cõtextus acernis
Staret equus, toto sonuerunt æthere nimbi.
Suspensi Eurypylum scitatũ oracula Phœbi
Mittimus, isq; adytis hęc tristria dicta reportat.
Sanguine placastis uentos, & virgine cæsa,
Cùm primùm Iliacas Danai uenistis ad oras,
Sanguine quærendi reditus, animaq; litandum
Argolica. Vulgi quę vox vt vénit ad aures,
Obstupuere animi, gelidusq; per ima cucurrit
Ossa tremor, cui fata parẽt, quẽ poscat Apollo.
Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu
Protrahit in medios: quę sint ea numina Diuũ
Flagitat: & mihi iam multi crudele canebant
Artificis scelus, & taciti ventura uidebant.
Bis quinos silet ille dies, tectusq; recusat,
Prodere voce sua quẽquã, aut opponere morti
Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus
Cõposità rumpit vocem & me destinat aræ.
Assensere omnes, & quę sibi quisq; timebat,
Vnius in miseri exitium conuersa tulere,

Iamq;

καὶ τότε μὲν ζητεῖν δὴ αἴτια τῶνδε ποθοῦμεν
τῶνγε κακῶν οὐκ εἰδότες, οὐδὲ δόλουτε πελάσγου
κεῖνος ὑποδιδείσας, καὶ ψευδόμενος λέγε τ' ἄλλα.
πολλάκις ἐκφεύγειν Δαναοὶ γαίας ἀπὸ Τροίης
ἤθελον ὑσμίνην κεκμηκότες οὔνεκα λείπειν
ὡς ὤφελον ἐγὼ τὸν νόσον δρᾶν, ὁδὲ πόντου
χείμαῤῥος γε καθεῖρξε, νότος παρέδωκε φόβον τε.
οὗτος ὅταν ἵππος καὶ τεῦχος πάμμεγα τοῦτο
στῆ, ἔτι δὴ συχνοὶ πέσον ἐκ τοῦ αἰθέρος ὄμβροι
ἀλλ' ἄπορ' Εὐρύπυλον γ' ἐπερησόμενον ἐς Ἀπόλωνα
πέμπομεν, ὅς γ' ἐπανήκων πενθικὰ ταῦτα κομίζει.
σφαξαμένης ἀνέμους κατεπαύσατε αἵματι κούρης
ἐλθόντες Δαναοὶ ἱερὰν πόλιν Ἴλιον εἴσω,
αἵματι δεῖ ζητεῖν νοστόν, ψυχὴν δ' ἄρα δοῦναι
ἀργολικήν, φήμη δ' ἐπεὶ τὸ πλῆθος ἱκάνει
θαύβησάν γε θυμῷ, ψυχρὸς φόβος ἥψατο γούνων
εἴ τινα μοῖρα κρατοίη, κ' αἰτῇ Φοῖβος Ἀπόλλων.
ἀλλ' Ἰθακὸς μάντιν μέγα δὴ Κάλχαντα βοήσας
ἐς τὸ μέσον προσάγει, αἰτῶν θεοπρόπιον ἤδη
καὶ πρότερον πολλοὶ προὐμαντεύσαντο κακούργου
μῆτιν ὀδυσῆος γε προαισθόμενοι κακὰ σιγῇ,
ἤμασιν οὗτος ἦν ἀκέων δέκα, οὐδέ τι εἶπεν,
μηδένα βουλόμενος φωνῇ, θανάτῳ παραδοῦναι,
ὀψὲ δ' ἀναγκασθεὶς Ἰθάκου συνεχῶς γε βοῶντος.
ῥήγνυτο μὲν φωνήν, κέλεται βωμῷ δ' ἐμὲ δεῖα,
σύμψηφοι δ' ἄλλοι, ὡς δὴ ἐφοβεῖτο γ' ἕκαστος.
ἐς μὲν τὴν κεφαλὴν πάντες μέγα πῆμα φέροντες

Iamq; dies infanda aderat, mihi ſacra parari:
Et ſalſæ fruges, & circum tempora uittæ,
Eripui (fateor) letho me, & vincula rupi,
Limoſoq; lacu per noctem obſcurus in vlua
Delitui: dum vela darent, ſi forte dediſsent.
Nec mihi iam patriam antiquã ſpes vlla vidẽdi,
Nec dulceis natos, exoptatumq; parentem,
Quos illi fors ad pœnas ob noſtra repoſcent
Effugia, & culpã hãc miſerorũ morte piabũt.
Quod te, per ſuperos, & conſcia numina veri,
Per, ſi q̃ eſt, quę reſtat adhuc mortalibus uſq;
Intemerata fides, oro: miſerere laborum
Tantorum, miſerere animi non digna ferẽtis.
His lacrymis vitã damus, et miſereſcimus ultrò
Ipſe viro primus manicas, atq; arcta leuari
Vincla iubet Priamus, dictiſq; ita fatur amicis
Quiſquis es, amiſſos hinc iã obliuiſcere Graios
Noſter eris, mihiq; hæc ediſſere vera roganti,
Quo molẽ hãc imanis equi ſtatuere? qs autor ẽ?
Quidue petũt? quę relligio? aut quę machĩa bel
Dixerat, ille dolis iſtructus & arte Pelaſga, (li?
Suſtulit exutas vinclis ad ſydera palmas:
Vos æterni ignes, & non violabile veſtrum
Teſtor numen, ait, vos aræ, enſeſq; nefandi,
Quos fugi, vittęq; Deûm, quas hoſtia geſſi,
Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura:
Fas odiſſe viros, atq; omnia ferre ſub auras,

Siqua

Πλησιὸν ἦν κακὸν ἦμαρ, καὶ θ' ἱερὸν ῥα ἔρεξαν
οὐλοχύτας δ' ἔρδον, καὶ μου ἰώρρην παρέδησαν
ἐκ δ' ἔφυγον θάνατον, τοὺς δεσμοὺς ῥηγνύμενός περ
νύκτα θ' ὅλην δὲ παρὰ βρύον ἐν λίμνῃ ἰλυώδει.
ἐξέλαθον δὲ σκοπῶν εἰ ἱστία λευκὰ πετάσσαν
οὐδέ μοι ἐλπὶς ἔην ποτ' ἰδεῖν τὴν πατρίδα γαῖαν
καὶ ἡδέας τοκέας παῖδας μου γονέας τε ποθητοὺς
οὓς ἄρα μου διὰ τήνγε φυγὴν κολάσουσι μὲν ἴσως
καὶ μοὶ ἁμαρτηθὲν τίσειεν τλήμονες ἴσως
ἀλλὰ δὲ πρόσγε θεῶν τοὺς πάντα ἐτήτυμ' ἰδόντας
πρὸς δὲ καλῆς, εἴτις γ' ἔτι λείπεται ἀνδράσιν ἤδη
πίστεως, ἀντιβολῶ τόσσων μόχθων ἐλέησον,
καὶ τῆς μου ψυχῆς, ἣ ῥ' ἄλγε' ἀνάξια πάσχει.
τούτοις τοῖς δακρύσι βίον αὐτὰρ ἐδώκαμεν ἡμεῖς,
πρῶτος δὲ Πρίαμος δεσμοὺς ἐκέλευεν ἀφαιρεῖν,
καὶ λυθῆν' αὐτὸν, πρὸς δ' ηὔδα μειλιχίοισι.
ὅστις ἂν ἧς, ἤδη μνήμην ἀπόβαλλε Ἀχαιῶν
ἡμέτερος γὰρ ἔσῃ, μοι ταῦτα δὲ λέξον ἀληθῶς
τί ῥ' ἵππον τεῦχον; τίς δ' ἀρχηγός τ' ἄρα ἐστίν;
τί δ' αἰτοῦσι; τίς ἡ θρησκεία γε; τίς δόλος ἐστί;
ὣς ἔφατ'. οὗτος ἔχων τέχνην ἀχαιῶν γε πρόχειρον
ἐκ τε λυθεὶς δεσμῶν μέγα ηὔχετο χεῖρας ἀναχών.
ὦ φλόγες ἀθάνατοι, ὑμῶν θεῖον γ' ἐπομοῦμαι
ὦ βωμοὶ δ' ἂρ ἔφη, ὦ ἔγχεα ὅσσα ἔφευγον
νῦν θέμις ἔστ' ἄνδρας μισεῖν, καὶ πάντα γε εἰπεῖν
εἴ τιν' ἀπόρρητ' οἶδα, νόμων πατρίδος γ' ἀπολυθείς
εἴπερ αὖ ἐκτελέσειας ὑποσχέσιν, ἠδὲ φυλάξαις

Si qua tegunt, teneor patrię nec legibus ullis.
Omnis spes Danaûm, & cœpti fiducia belli
Palladis auxilijs semper stetit, impius ex quo
Tydides sed enim scelerumq; inuẽtor Vlysses,
Fatale aggressi sacrato auellere templo
Palladium, cæsis summæ custodibus arcis,
Corripuere sacrã effigiem, manibusq; cruẽtis
Virgineas ausi Diuæ contingere uittas:
Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri
Spes Danaûm, fractę uires, auersa Deę mens.
Nec dubijs ea signa dedit Tritonia monstris.
Vix positũ castris simulacrum, arsere coruscæ
Luminibus flammę arrectis, salsusq; per artus
Sudor ijt, terq; ipsa solo (mirabile dictu)
Emicuit, parmãq; ferens, hastamq; trementem
Extẽplò tentanda fuga canit æquora Calchas,
Nec posse Argolicis excindi Pergama telis,
Omnia ni repetant Argis, numenq; reducant,
Quod pelago, & curuis secũ aduexere carinis.
Et nunc, quòd patrias uento petiere Mycenas
Arma, deosq; parãt comites: pelagoq; remẽso,
Improuisi aderunt, ita digerit omnia Calchas.
Hanc pro palladio moniti, pro numine læso
Effigiem statuere, nefas quæ triste piaret.
Hanc tamen immensã Calchas attollere molẽ
Roboribus textis, cœloq; educere iussit:
Ne recipi portis, aut duci in mœnia possit.

Neu

πίσιν γ' ὦ βοίη, μέγα δ' αὔσω ἐτήτυμα λέξας,
πᾶσ' ἐλπὶς Δαναοῖσ ποτὲ ἀρχομένου πολέμοιο
παλλάδος ἦν ῥα βοήθει, ἐξοῦ περ δὲ κακοῦργος
τυδείδης τε κακῶν τ' ἀρχὸσ πολύμητις ὀδυσσεὺς
αἴσιμον ἐκ γε ναοῦ ἱεροῖο ἀφεῖλον ἑκόντεσ
παλλάδιον, πόλεως φυλάκων δ' ἠ κτεινομένων γε
εἴδωλον δ' ἱερὸν παλάμαις λάβον αἱματόεσσι
ταινία τῆς τε θεοῦ οὐκ ἔδδεισαν γε κρατοῦντες
ἐκ τοῦδ' ἑλλήνων ἀνεχώρει πράγματα πάντα
ἐλπίδος δ' εἶχον φαύλωσ, καὶ κάππεσον ἰσχύσ
χωομένη δὲ σαφῶς τεκμήρι' ἔδωκεν Ἀθήνη,
κεῖται δ' ἐν κλισίαις εἴδωλον γ', αὐτὰρ ἔπειτα
ὄσσε ῥ' ἐκαιέσθην φλόγι, καὶ ῥέεν ἁλμυρὸς ἱδρὼς
καὶ ῥ' ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, (ὅ γε θαύματός ἄξιόν ἐστι)
ἧλτο ἔχουσα σάκος μέγα καὶ δολιχόσκιον ἔγχος,
αὐτὰρ ὁ μὲν χάλκας φεύγειν σὺν νηυσὶ κελεύει,
ἴλιον ἐκπέρσειν Δαναοῖς ὅτ' ἀμήχανόν ἐστι
πρίν γ' οἴκονδε νέεσθαι, καὶ αὖθις θεῖον ἄγεσθαι,
τὸ πρότερον νηυσὶν γ' ἐνὶ ποντοπόροισ' ἐφέροντο
νῦν δὲ ἵκοντο φυγόντες γ' εἰς τὴν πατρίδα γαῖαν.
τεύχεα ἠδὲ θεοὺς αὐτοῖς μετάγουσιν ἀρήξειν,
αὖθις δ' οὐ προὔπτοις γ' ἐπανήξουσ' ὡς ἄρα χάλκασ
πάντα ποιεῖν κέλεται, καὶ τόνδ' ἄρα ἵππον ἔτευχον
ὡσ ἱερεῖον τῷδε ἱλασσόμενοι μὲν Ἀθήνην,
τοῦτο δὲ ὁ μάντις μέγαν εἶν' ἐκελεύετο χάλκας
δένδρα δὲ πολλὰ πλέκειν, καὶ θ' ὕψος ἐς οὐρανὸν ἵκειν
ὡς πύλας μὲν ἔσω, καὶ ἐς ἄστεα μὴ ποτ' ἄγεσθαι

Neu populum antiqua sub relligione tueri.
Nam si vestra manus violasset dona Mineruę,
Tũ magnũ exitiũ (quod dij prius omen in ipsũ
Cõuertãt) Priami imperio Phrygibusq; futurũ
Sin manibus vestris vestram ascẽdisset in urbẽ
Vltrò Asiã magno Pelopeia ad mœnia bello
Venturam, & nostros ea fata manere nepotes
Talibus insidijs, periuriq; arte Sinonis
Credita res, captiq; dolis, lacrymisq; coacti,
Quos neq; Tydides, nec Larissæus Achilles,
Non anni domuere decem, non mille carinæ.
Hic aliud maius miseris, multoq; tremendum
Obijcitur magis, atq; impuida pectora turbat.
Laocoon ductus Neptuno sorte sacerdos,
Solenneis taurum ingentem mactabat ad aras.
Ecce autẽ gemini à Tenedo trãquilla per alta
(Horresco referens) immensis orbibus angues
Incumbunt pelago, pariterq; ad littora tendũt.
Pectora quorũ inter fluctus arrecta, iubæq;
Sanguineæ exuperant vndas, pars cætera põtũ
Ponè legit, sinuatq; immensa volumine terga.
Fit sonitus spumante salo, iamq; arua tenebãt,
Ardenteisq; oculos suffecti sanguine & igni
Sibila lambebant linguis uibrantibus ora.
Diffugimus visu exangues, illi agmine certo
Laocoonta petunt, & primum parua duorum
Corpora natorum serpens amplexus vterq;

ὡς δ᾽ αὖθις δήμῳ τὴν παλλάδα μή, πότ᾽ ἀρήγειν
εἰ γὰρ ἐλυμαίνοντ᾽ ὑμῶν χεῖρες τὸ γ᾽ Ἀθήνης
δῶρον, πῆμα μέγα (πρότερον δοῖεν θεοὶ αὐτοῖσ)
τῇ Πριάμου ἀρχῇ, καὶ Τρωσί γε πᾶσι γενέσθαι.
χέρσι δὲ ὑμετέραις εἰς τὴν πόλιν εἴγε λάβοιτε
ὑσμίνῃ κρατερᾷ Ἀσίαν, Πέλοπος πόλιν ἐλθεῖν,
ἄλγεα δ᾽ ὑμετέραισ γε πολύστονα παισὶν ἔσεσθαι,
τοῖσ δὲ δόλοις τοιούτοις, φαύλῃ τέχνῃ τε Σίνωνος
πάντες ἐπείσθημεν τοῦτον δ᾽ ἄρα δάκρυ᾽ ἐνίκα
οὓς οὐ Τυδείδης, οὐ Λαρισσαῖος Ὀδυσσεὺς
οὐ δέκ᾽ ἔτη, χίλιαί τε θοαί, οὐ νῆεσ ἐδάμνον,
ἄλλο δὲ δυστήνοισ μέντοι πολὺ ῥίγιον ἡμῖν
φάνθη, καὶ ῥ᾽ ἐτάραξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Λαοκόων ἱερεὺς κληθεὶς ἄρα τοῦ Ποσειδῶνος
παμμεγέθη ταῦρον πρὸσ βωμοὺς ἐξενάριξε,
ἔνθα δὲ ἐν πόντῳ Τενέδου ἀπὸ (δείδι᾽ ἄρ᾽ εἰπών)
σὺν δύο ἐρχομένω γε περιπλεχθέντε τε κύκλοις
ἕρπετον ἀμφοτέρω, καὶ ἴτην παρ θῖνι θαλάσσησ.
τῶν δὲ ῥα στέρνα μέσοις ἐνὶ κύμασι, καὶ τότε χαῖται
αἱματόεσσαι ὑπέρ γ᾽ ἅλος, ὡς μέρος ἄλλοτ᾽ ὄπισθεν
ποντοπόρον πλέκεται σπείραις κατὰ νῶτα μεγίσταις
καὶ ψόφος ἦεν πολυφλοίσβου ἁλός, αὐτὰρ ἱκέσθην
θῖνα δὲ, κ᾽ ὄσσε ῥ᾽ αὖ ἀπλέω αἵματι καὶ πυρὶ πολλῷ
ῥοιζηδὸν λείχοντ᾽ εὐκινήτοις στόμα γλώσσαις.
φεύγομεν ἔξαιμοι πάντες, κ᾽ ἐρχέσθον ὄφει γε
πρὸς τὸν Λαοκόωντά γε, καὶ πρῶτον δύο σμικρὰ
σώματα τοῖν τοκέοιν, ὄφις ἀμφότερος περιειλ.

Implicat, & miſeros morſu depaſcitur artus,
Poſt ipſum auxilio ſubeuntem, ac tela ferentẽ
Corripiunt, ſpiriſq; ligant ingentibus: & iam
Bis medium amplexi, bis collo ſquamea circũ
Terga dati, ſuperant capite, & ceruicibus altis.
Ille ſimul manibus tendit diuellere nodos
Perfuſus ſanie uittas, atroq; ueneno:
Clamores ſimul horrendos ad ſydera tollit,
Quales mugitus, fugit cùm ſaucius aras
Taurus, & incertam excuſsit ceruice ſecurim.
At gemini lapſu delubra ad ſumma dracones
Effugiunt, ſæuęq; petunt Tritonidis arcem:
Sub pedibuſq; Deę, clypeiq; ſub orbe tegũtur.
Tũ verò tremefacta nouus per pectora cũctis
Inſinuat pauor, & ſcelus expendiſſe merẽtem
Laocoonta ferunt, ſacrum qui cuſpide robur
Læſerit, & tergo ſceleratam intorſerit haſtam.
Ducendũ ad ſedes ſimulacrũ, ornandaq; Diuæ
Numina conclamant.
Diuidimus muros, & mœnia pandimus urbis.
Accingunt omnes operi, pedibuſq; rotarum
Subijciunt lapſus, & ſtupea vincula collo
Intendunt: ſcandit fatalis machina muros
Fœta armis, circùm pueri innuptæq; puellæ
Sacra canũt, funemq; manu cõtingere gaudẽt.
Illa ſubit, mediæq; minans illabitur urbi.
O patria, ô diuûm domus Iliũ, & inclyta bello
Mœnia

καὶ περὶ γαῖα πλέκων, δειλὼ δύο παῖδε νέμεσθον
αὐτὰρ ὀρεξόμενον χεῖρας, καὶ θ' ὅπλα φέροντα
αὐτὸν ἑλόντε πλοκαῖσ κατέδησαν, καὶ ῥα ἔπειτα
δίς μέσον ἀμφιλαβόντε λεπώδη δίς περὶ δειρὴν
νῶτα γε περιθεμένω, περὶ τὸν λαβέτην γε τράχηλον,
οὗτος ῥήγνυσθαι σπεύδει δεσμούς τε πλοκάς τε
ταίνια δ' ἀμφὶ πολὺν βρότον εἶχεν, ἰόντε πολύν γε
καὶ ῥα βοὴν αὐτὸς φοβερὰν εἰς οὐρανὸν αἴρει,
ὡς ἄρα τοὺς βωμοὺς φεύγων ταῦρός γε βοᾶται
ὅππαν ἀποῤῥίπτει πέλεκυν μὲν ἐπωμίδος αὐτοῦ,
ἀλλὰ δύο πρὸς ἄκρον τέμενος φεύγοντε δράκοντε
ὑψηλὸν μάλα ὦκα ῥ' Ἀθήνησ πυργὸν ἱκέσθην
τῇ ὑπὸ ποσσὶ θεᾶς, καὶ τῶν ὅπλων ὑπὸ κύκλῳ
καὶ τότε δὴ ῥα πολὺς φόβος εἶχε τὸ θυμὸν ἑκάστου
ἐκτίνειν δὲ δίκην πάντες φασὶν ἄνδρα κακοῦργον
Λαοκόοντά γε, ὃσ κοῖλον τὸ δ' ὑνηλεῖ χάλκῳ
νήπιος ἐμβάλλων μακρῷ δόρατι κατέκρουσεν,
ἔγνων δ' ἔσω ἄγαλμα ἄγειν θελκτήριον εἶναι,
σύμψηφοι πάντες.
τείχεα τῆσ πόλεως ἡμεῖς δὲ ἀνοίγομεν ἤδη
πάντες μοχθοῦσιν, τοῖς γε τρόχοις ὑποθέντες
παῖδες ὀλισθηρά, ξυπεῖον μὲν περὶ δειρὴν
καὶ δεσμοὺς ἔπλεκον, τεῦχος δ' ἀνὰ τείχεα βαίνει
σχέτλιον, ὅπλα δ' ἐνῆν, παῖδές τ' ἄρα ἀμφὶ
τάγ' ἱερ' ἄδουσι, χοῖνον χαίρουσιν ἔχοντες,
τεῦχος ἐς ἔρχεται τῆν πόλεώς τε διὰ μέσον ἐρωεῖ
ὦ πάτρις γ', ὦ δῶμα θεῶν καλὸν Ἴλιον, ὦ γε

Mœnia Dardanidũ, quater ipſo ĩ limine portę
Subſtitit, atq; vtero ſonitũ quater arma dedere
Inſtamus tamen immemores, cæciq; furore
Et monſtrum infelix ſacrata ſiſtimus arce.
Tunc etiam fatis aperit Caſſandra futuris
Ora, Dei iuſſu, non vnquam credita Teucris.
Nos delubra deûm miſeri quibus vltimus eſſet
Ille dies, feſta velamus fronde per vrbem,
Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox
Inuoluens vmbra magna terrámq; polúmq;,
Myrmidonúmq; dolos, fuſi per mœnia Teucri
Conticuere, ſopor feſſos complectitur artus.
Et iam Argiua phalanx inſtructis nauibus ibat
A Tenedo tacitę per amica ſilentia Lunæ,
Littora nota petens, flãmas cum regia puppis
Extulerat, fatisq; Deûm defenſus iniquis
Incluſos vtero Danaos, & pinea furtim
Laxat clauſtra Sinon, illos patefactus ad auras
Reddit equus, lætiq; cauo ſe robore promunt
Tiſandrus, Stheneluſq; duces, & dirus Vlyſſes
Demiſſũ lapſi per funem, Athamaſq; Thoaſq;,
Pelidéſq; Neoptolemus, primuſq; Machaon,
Et Menelaus, & ipſe doli fabricator Epeus.
Inuadunt vrbem ſomno, vinóq; ſepultam.
Cęduntur uigiles, portiſq; patentibus, omneis
Accipiunt ſocios, atq; agmina conſcia iungũt.
Tẽpus erat, quo prima quies mortalibus ægris

Incipit

τείχεα Δαρδανιδῶν, ἐν πυλῶν πολλάκις οὐδῷ
στῆ ἄρα, πολλάκις ἐν κοίλῳ μέγα δ' ὅπλα ἴαχεν.
ἀλλ' ἀγνοῦντες δὴ καὶ τυφλοὶ ἀνύσσομεν ἔργον,
τοῦτο τέρας κακὸν ἐν πόλεως κατατίθεμεν ἄκρῳ.
καὶ τότε δὴ Κασσάνδρα θεοπρόπιον φανερῶντα
εἶπε, καὶ οὔποτε τὶς πιστεύετο φοίβου ἕκητι,
ἡμεῖς δύστηνοι τότε τ' ἔσχατον ἦμαρ ἔχοντες
τοὺς ῥα θεῶν γε ναοὺς φύλλοις στεφανοῦμεν ἅπαντας
ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Μυρμιδόνων τε δόλον κρύπτον· Τρώων δὲ νύ παῖδες
πάντες ἀκὴν ἐγένοντ', ὕπνος γὰρ ἐλήψατο γαῖα,
καὶ τότε δὴ Δαναῶν πλῆθος σὺν νηυσὶν ἔβησε,
ἐκ Τενέδου μὲν ἑπόμενοι ὑπὸ φωτὶ σελήνης
θῖνας γνωρίμους ἷκον, πρύμνη δὲ ἄνακτος
πῦρ παρέδωκε μέγα, καὶ σωόμενος ῥ' ὁ κάκιστος
κλεισθέντας Δαναοὺς ἐν κοίλῳ κλεῖθρα πελάσσας
ἀρχηκτὰς ἀφίει Σίνων, ἵππος δ' ἄρ ἀνοιχθεὶς
ἐξέφερεν πάντας, τοὶ δ' ἐξέρχονται ἄριστοι
Θήσανδρος, Σθένελός τε ἀρχοί, καὶ δεινὸς Ὀδυσσεὺς
πρὸς σχοινοῦ μὲν ὀλισθαίνων, Ἀδάμας τε Θόας τε
Πηλείδης τε Νεοπτόλεμος, πρῶτός τε Μαχάων
καὶ Μενέλαος δὴ, καὶ ὁ τεύξας δόλιχος Ἐπειὸς
τὴν πόλιν εἰσέρχοντ' οἴνῳ τ' ὕπνῳ τε δεθεῖσαν
τοὺς φύλακας κτείνουσι, πύλαι δ' ἀνεῳγμέναι εἰσί,
τοὺς δ' ἄλλους εἰλήφασιν, ὡς ἦλθον φίλ' ἑταῖροι
καιρὸς δ' ἦν ὅταν ἦγε βροτοῖς κεκμηκόσι παῦλα

Incipit, & dono Diuûm gratissima serpit.
Insomnis ecce ãte oculos mœstissimus Hector
Visus adesse mihi, largosq; effundere fletus,
Raptatus bigis, ut quondam, aterq; cruento
Puluere, perq; pedes traiectus lora tumenteis.
Hei mihi qualis erat, quantùm mutatus ab illo
Hectore, qui reddit, exuuias indutus Achilli:
Vel Danaũ Phrygios iaculatus puppibus ignes
Squalentẽ barbã, & concretos sanguine crines
Vulneráq; illa gerẽs, quę circũ plurimamuros
Accepit patrios. ultro flens ipse uidebar
Cõpellare virũ, & mœstas expromere voces:
O lux Dardanię, spes ô fidissima Teucrûm,
Quę tãtę tenuere morę? quibus Hector ab oris
Expectate venis? vt te post multa tuorum
Funera, post varios hominũq; vrbisq; labores
Defessi aspicimus? quæ causa indigna serenos
Fœdauit uultus? aut cur hęc vulnera cerno?
Ille nihil: nec me quęrentem vana moratur,
Sed grauiter gemitus imo de pectore ducens:
Heu fuge nate Dea, teq; his, ait, eripe flammis.
Hostis habet muros, ruit alto à culmine Troia.
Sat patriæ Priamoq; datũ, si Pergama dextra
Defendi possent, etiam hac defensa fuissent.
Sacra, suosq; tibi commendat Troia Penates:
Hos cape fatorum comites, his mœnia quære:
Magna pererrato statues quæ deniq; ponto.
Sic

ἄρχεται ἀθανάτων βουλῇ, καὶ νήδυμος ὕπνος,
σκυθρωπὸς δ᾽ Ἕκτωρ ὥστε προπάροιθεν ἐν ὕπνῳ
μοί ποτε δὴ ἐφάνη χεύσας τάγε δάκρυα συχνὰ
ὡς ὅταν ἐκ δίφροιο πεπαρμένος, ἑλκόμενός τε
ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέζυνε τένοντε,
οἴμοι ποῖος ἔην, οὐχ Ἕκτωρ ὅμοιος ἐκείνῳ
ὅσπερ Ἀχιλλῆος γ᾽ ἀπὸ τρέψατο τεύχε᾽ ἀείρας
ἢ ταῖς τῶν Δαναῶν νηυσὶ πῦρ ἔμβαλε Τρώων
ὡς τοι μὲν κεκόνιτο κάρη, ὅτε ἀμφὶ νὺ χαῖται
κυάνεαι πίπναντ᾽ ὅδε κείμενος ἐν κονίῃσι
τραύματα πολλ᾽ ἔλαβεν κατὰ Ἴλιον, αὐτὰρ ἔγωγε
δακρυχέων προσέφην, ἔπεα δὲ πολύστονα λέξας,
ὦ φῶς Δαρδανίης, Τρώων ἐλπίς τε μεγίστη
τίς δὲ σὲ εἶχε τριβὴ τόσση; καὶ σὺ πόθεν Ἕκτορ
νῦν ἦλθες περὶ μοί ῥα ποθητός γ᾽, ὃν μετὰ πολλὰ
κήδεα, ποικίλους τε πόνους πόλεως, καὶ ἑταίρων
νιῶ κεκμηκότες ἡμεῖς εἰσορόωμεν ἅπαντες,
τὶ δ᾽ ἄρα ὦπ᾽ ἐμιαίνετο, τὶ δὲ τὰ τραύματ᾽ ὁρῶμαι
μηδὲν ἀμειψάμενος δὲ μοι αἰτήσαντι μάταια,
κεῖνος ἀπὸ κραδίης βαρέας ἀφιείς γε στεναγμοὺς
ὢς φάτο, φεῦγε μάλ᾽ υἱὲ θεοῦ σῶος γ᾽ ἀπὸ πυρός
τείχεα ἐχθρὸς ἔχει, πίπτει Τροίη δὲ ἀφ᾽ ὕψους
πατρίδι καὶ Πριάμῳ ἱκανὸν τόδε πᾶσα δὲ τις ἰσχὺς
ἄλιος, αὐτὸς ἐγὼ γὰρ ἀμύνασθαι περὶ πάτρης
ἤθελον οὐκ ἀέκων ποτὲ χερσίν, σοὶ νὺ δὲ Τροίη
τοὺς ῥα θεοὺς δίδωσι, φυγῆς δὲ ἑταῖροι ἔσονται
σὺν τούτοις ζήτει πόλιν, ἣν μάλα πολλοὶ νὺ πλαγχθεὶς

Sic ait, & manibus uittas, Vestamq́ potentem,
Aeternumq́ adytis effert penetralibus ignem.
Diuerso interea miscentur mœnia luctu,
Et magis atq; magis (quanquā secreta parētis
Anchisę domus, arboribusq́ obtecta recessit)
Clarescunt sonitus, armorūq́ ingruit horror.
Excutior somno, & summi fastigia tecti
Ascensu supero, atq; arrectis auribus asto.
In segetē ueluti tū flamma furentibus Austris
Incidit, aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta, boumq́ labores,
Præcipitesq́ trahit syluas, stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de uertice pastor.
Tum uerò manifesta fides, Danaumq́ patescūt
Insidiæ, iam Deiphobi dedit ampla ruinam
Vulcano superante domus, iā proximus ardet
Vcalegon: Sigæa igni freta lata relucent.
Exoritur clamorq́ uirûm, clangorq́ tubarum.
Arma amens capio, nec sat rationis in armis.
Sed glomerare manū bello, & cōcurrere in arcē
Cum socijs ardent animi, furor iraq́ mentem
Pręcipitant, pulchrūq́ mori succurrit in armis.
Ecce autem telis Panthus elapsus Achiuûm,
Panthus Otriades arcis Phœbiq́ sacerdos,
Sacra manu, uictosq́ deos paruumq́ nepotem
Ipse trahit, cursuq́ amens ad littora tendit.
Quo res sūma loco Pāthu? quā prēdimus arcē

εὑρήσεις, μετὰ ταῦτα θεόν, καὶ ταινία χερσί,
πῦρ δ' ἀπὸ τῶν ἀδύτων γε φέρων ἄσβεστον ἀπῆγε,
αὐτὰρ ἔπειτα μέγα παρὰ τείχεσι μίσγεται ἄλγος,
καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον (πατρὸς δ' ἦν οἶκος ἔρημος)
Ἀγχίσου, πολλοῖς δ' ἐν δένδροις δ' ἄρα νοσφὶν ἐκρύφθη,
δοῦπος ἦν, ὅπλων γε πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει
εἶτα διηγέρθην ἐξ ὕπνου, ἐς δὲ τὸ ἄκρον
τοῦ γ' οἴκου ἀναβὰς, τοῖσ' ὠσὶ μὲν ἵσταμ' ἀκούων
ὡς ὅτε ἔμπρησις γ' ἐς τοὺς ἀγροὺς καταπίπτει
ἠδ' ὅτε χείμαρρος ποταμὸς κατ' ὄρεσφι ῥέων γε
βάλλει τὴν ζείδωρον ἄρουραν, καὶ καμάτους ῥα
τῶν γε βοῶν, ὕλας δ' ἕλκει, θαμβεῖται ὁ ποιμὴν
ἐκ σκοπιᾶς ὑψηλόθ' ἐν οὔρεσι δοῦπον ἀκούων,
καὶ τότε τῶν Δαναῶν δήλη πίστις τε λόχος τε,
αὐτὰρ ὁ Δηιφόβου γε μέγας δόμος ἔκπεσεν ἄρδην
ἡφαίστοιο καταφλέξαντος, ὅ γ' ἐγγὺς ἐκαύθη
οὐκαλέγων, θὶν Σιγαῖος πυρὶ λάμπεται εὐρύς·
σαλπίγγων γίνεται ἰαχὴ, καὶ ὁ στόνος ἀνδρῶν·
ὅπλ' ἔλαβον δὲ ἄφρων, ἀλλ' οὐ τότε μοὶ λόγος οὐδεὶς
ἀλλὰ μάχεσθαι, ἐς ἀκρόπολιν θ' ἅμα τοῖς ἑτάροισι
θυμὸς ἐμὲ σπεύδειν ἐκέλευε, τὴν φρένα δ' ὀργὴ
καὶ μανία μοι ἀφείλετον, ἀλλὰ θανεῖν καλὸν ᾤμην
ἔνθα μὲν ὅπλα φυγὼν πανθεὺς ἐχθρῶν ἄρ' Ἀχαιῶν
πανθεὺς ὀτρυάδης φοίβου ἱερεὺς Ἀπόλωνος
χερσὶ φέρων ἱερὰ, καὶ τούς γε θεοὺς καὶ υἱωνὸν
βῆδ' ἰέναι πρὸς θῖνα πολυφλύσβοιο θαλάσσης.
πῶς τὰ πράγματ' ἔχει πανθεῦ; τί προστήσομεν ἤδη;

Vix ea fatus eram, gemitu cùm talia reddit:
Venit summa dies, & ineluctabile tempus
Dardaniæ: fuimus Troës, fuit Ilium, & ingens
Gloria Teucrorũ, ferus õnia Iurpiter Argos
Transtulit, incensa Danai dominãtur in vrbe.
Arduus armatos medijs in mœnibus astans
Fundit equus, victorq; Sinon incendia miscet
Insultans portis alij bipatentibus adsunt,
Millia quot magnis nũquã venere Mycernis,
Obsedere alij telis angusta viarum
Oppositi, stat ferri acies mucrone corusco
Stricta, parata neci: vix primi prælia tentant
Portarum uigiles, & cæco Marte resistunt.
Talibus Otriadę dictis, & numine diuûm
In flãmas & in arma feror: quò tristis Erynnis,
Quò fremit⁹ vocat, et sublat⁹ ad ęthera clamor.
Addũt se socios Rhipheus, & maximus armis
Iphitus oblati per Lunã, Hypanisq; Dymasq;
Et lateri ad glomerãt nr̃o: iuuenisq; Choroebus
Mygdonides, illis qui ad Troiam fortè diebus
Venerat insano Cassandræ incensus amore.
Et gener auxiliũ Priamo Phrygibusq; ferebat
Infelix, qui non sponsæ pręcepta furentis
Audierat.
Quos vbi consertos audire in prælia vidi,
Incipio super his: Iuuenes fortissima frustra
Pectora, sit vobis audentem extrema cupido
Certa

ταῦτα μόγις μὲν ἔφην, ἠμοίβετο δὲ πολυδάκρυς
ἔσχατον ἦλθ' ἡμῖν ἦμαρ, καιρόστε κραταιὸς
Δαρδανίης, ἦμεν Τρῶες ἦνδ' Ἴλιον ἄκρον
ἦν δὲ κλέος Τρώων, νῦν Ζεὺς δεινὸς δὲ πρὸς Ἄργους
πάντ' ἔφερεν, κατακαυθείσης πόλεώς τε κρατοῦσι
οἱ Δαναοί, κατὰ τὴν δὲ πόλιν γ' ἀφίησιν ὁπλίτας
ἵππος, καὶ κρείττων ῥα Σίνων φλόγα μίσγεται αὐτὸς
εὐχόμενος, πολλοῖς τε πύλαι δίθυροι ἔχονται.
οὐ χίλιοι τόσσοι ἦλθον ῥ' ἀπό τῶν γε Μυκήνων
ἄλλοι δὲ στενοχωροῦντες ταῖς χερσὶν ἔχουσι
ἔγχεα. χαλκείη αἰχμὴ λάμπει δὲ σιδήρου
τοὺς μὲν ἀποκτείνειν ἱκανή, νῦν δ' ἐν προμάχοισι
φρουροὶ ἐν ὑσμίνῃ ἀνθίστανται προπάροιθεν,
ῥήμασιν Ὀθρυάδου ἐπὶ τῶν γε θεῶν ἄρα βουλῇ
ὀτρυνθείς, εἰς τὴν φλόγα, κ' εἰς ἐχθρῶν φέρομ' ὅπλα
ὡς ἐκάλει ῥ' Ἐρύννης, ὡς ἰαχὴ πολὺς ἀνδρῶν
σύνδ' ἔρχοντ' ἑταῖροι Ῥιφεύς, κράτιστός τ' ἐνὶ μάχῃ
Ἴφιτος, οἱ δὲ σελήνης φῶς Ὕπανίς τε Δυμάς τε
ἐψάμμενοι γ' ἦσαν, ἔγγυς ῥα νεόστε Κόροιβος
Μυγδονίδης, ὃς δὴ εἰς Τροίην εἰληλούθει
ἦτε δὴ γαμέτην Κασσάνδραν εἶδος ἀρίστην,
καὶ γαμβρὸς Πριάμοιο πόλει μέγα ἔργον ἐποίει
σχέτλιος, ὅσγ' ἀλόχου τῆς οὐ λόγον εἶχεν ἐφετμῶν
μαινομένης.
τολμηροὺς δὲ ὁρῶν εἰς ὑσμίνην ἄρα συχνούς,
ἄρχομαι ὧδε λέγειν, ὦ μάτην ἰσχυρὰ στέρνα
ὦ νέοι ὄζοι Ἄρηος, ἐμοίγ' εἰ θυμὸς ἀνώγει

Certa sequi, quæ sit rebus fortuna, videtis:
Excessere omnes adytis, arisq; relictis
Dij, qbus imperiũ hoc steterat, succurritis urbi
Incensæ, moriamur, & in media arma ruamus.
Vna salus victis, nullam sperare salutem.
Sic animis iuuenũ furor additus: inde lupi ceu
Raptores atra in nebula, quos improba uentris
Exegit cæcos rabies, catuliq; relicti
Faucibus expectant siccis, per tela, per hostes
Vadimus haud dubiã ĩ mortẽ, mediæq; tenemus
Vrbis iter, nox atra caua circumuolat umbra.
Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? aut possit lachrymis æquare lobores?
Vrbs antiqua ruit, multos dominata per ãnos.
Plurima perq; vias sternuntur inertia passim
Corpora, perq; domos, & religiosa deorum
Limina, nec soli pœnas dãt sanguine Teucri.
Quondam etiã victis redit in præcordia virtus
Victoresq; cadunt Danai, crudelis vbiq;
Luctus, vbiq; pauor, & plurima mortis imago.
Primus se Danaûm magna comitante caterua
Androgeos offert nobis, socia agmina credẽs
Inscius, atq; vltro verbis compellat amicis.
Festinate viri, nam quæ tam sera moratur
Segnities? alij rapiunt incensa, feruntq;
Pergama, vos celsis nunc primũ à nauibus itis.
Dixit, & extemplo (neq; enim respõsa dabãtur

Fida

τολμῶντ' ἔχατ' ἔπεσθαι, ὁποίη πράγμασι τύχη
οἴδατε, οἱ γὰρ ἐφύγοντο θεοὶ βωμούς γε λιπόντες
στῆ δ' ἀρχὴ τούτων βούλησιν, σώσετε δ' ἄστυ,
καὶ μὲν ἀποθνήσκειν, ἐχθρῶν δ' εἰς ὅπλα βαλέσθαι,
ἐλπίδ' ἀπείπασθαι, σωθῆναι γ' ἥττοσίν ἐστι.
ταῦτα νέων θυμὸν μὲν ἐνὶ στήθεσιν ὄρινε,
αὐτὰρ δ' ὡς λύκοι, οὓς λοιμὸς γὰρ ἐνὶ γαστέρι λυπεῖ,
ἐν γε σκότῳ λιστῶντας, καὶ μὴν σκύλακες ἤδη
λιφθέντες γε ποθοῦσι. βέλη ἡμεῖς ῥα καὶ ἐχθροὺς
εἰσβαλόμεν, θανάτῳ δ' ἀβρεκεῖ περιπίπτομεν ἤδη
ἐν δὲ μέσῳ πόλεως ἠλίαστο νὺξ ἐρυβεννή,
τίς δ' ἂν τῆς νυκτὸς πένθος καὶ κήδεα μακρὰ
ἐξείποι; μοχθοῖς δὲ ἰσόῤῥοπα δάκρυα δοῖεν;
πολλὰ δ' ἔτη στᾶν τ' ἀρχαῖον πτολίεθρον ἐρείπει.
ἐν δὲ τρίβοις αὐτόδην ἀνάκειται σώματα πολλά,
πολλά τε ἐν μεγάροισι καὶ ἐν γε ναοῖς ἱεροῖσι
τῶν γε θεῶν, μόνοι οὐ πάντες πίπτουσι δὲ τεῦκροι,
ἥττοσι γὰρ τ' ἐπανῆλεν ἐνὶ στήθεσι μὲν ἰσχύς,
κρείττονες ἐστὶν ὅταν δαναοὶ πέσον, οἶκτος ἄρ' αἰνὺς
παντεχόθεν, μακρός τε φόβος, θανάτοιό τε εἰκών,
πρῶτος τῶν Δαναῶν (κατόπιν πολλοί δ' ἀκολούθουν)
ἀνδρόγεως ἦλθ' αὔτιος, εἶν' ἡμᾶς ἄρ' ἑταίρους
φίλους ἡγεῖτ', ὅς τοτε μειλιχίοισι προσηύδα,
σπεύδετε ὦ ἄνδρες, ποίη γὰρ δὴ ἔχετ' ὑμᾶς
ῥαστώνη; ἄλλοι μὲν ἄγουσι φέρουσί τε πάντα,
ἀλλὰ δὲ νῦν πρῶτον γ' ἀπὸ νήων ἤλθετε ὑμεῖς.
ὣς φάτο, καὶ γὰρ ὅτε μηδὲν ἀποκρίνεσθ' ἐδοκοῦμεν

Fida satis) sensit medios delapsus in hostes:
Obstupuit, retróq; pedem cum voce repressit.
Improuisum aspiris veluti qui sentibus anguē
Pressit humi nitens, trepidúsq; repentè refugit
Attollentem iras, & cærula colla tumentem.
Haud secus Androgeos visu tremefactus abi- (bat
Irruimus, densis & circũfundimur armis:
Ignarósq; loci passim, & formidine captos
Sternimus, aspirat primo fortuna labori.
Atq; hic exultās successu animisq; Chorœbus:
O socij, quà prima, inquit, fortuna salutis
Mōstrat iter, quáq; ostēdit se dextra, sequamur
Mutemus clypeos, Danaumq; insignia nobis
Aptem⁹. dolus an virtus, quis ī hoste requirat?
Arma dabunt ipsi: Sic fatus: deinde comantem
Androgei galeam, clypeiq; insigne decorum
Induitur, lateriq; Argiuum accōmodat ensem.
Hoc Ripheus, hoc ipse Dymas, ōnisq; iuuētus
Læta facit: spolijs se quisq; recentibus armat.
Vadimus īmixti Danais, haud numine nostro:
Multaq; per cęcam congressi prælia noctem
Conserimus, multos Danaũ demittimus Orco.
Diffugiunt alij ad naueis, & littora cursu
Fida petunt, pars ingentem formidine turpi
Scandunt rursus equũ, & nota cōdũtur in aluo.
Heu nihil inuitis fas quenquam fidere diuis.
Ecce trahebatur passis Priameïa virgo,

πιςόν, τοῖς ἐχθροῖς ἐμπίπτων οἱ δέ σαφῶς γε,
ῥιγήσας δ' ἀνεχώρησεν σὺν ῥήμασι τούτοις,
ὡς ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
οὔρεος ἐν βύσσαις, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα
φεύγει μὲν κεχολωμένον, οἱδήσαντα δὲ δειρὴν
οὕτως Ἀνδρόγεως ἀνεχώρησεν γε φοβηθείς.
ὁρμῶμεν δ' ἡμεῖς, συχνὰ καταχεύομεν ὅπλα,
ἀγνοῦντας δὲ τόπον, πολλῷ τε φόβῳ ἀποπλήκτους
κτείνομεν, ἡ τύχη πρώτη ἀποκρίνεται εὐχῇ.
ἔνθα δὲ γηθόσυνος ῥ' ὧδε τότ' ἐκβάντι Κόροιβος
ὦ ἑτάροι μοι ἔφη, τύχη ὁδὸν ὡς ὑποφαίνει
χεῖρες θ' ἡμέτεραι γ' οἶμαι καλὸν ἐστὶν ἕπεσθαι
τῶν Δαναῶν ἀλεώμεθα τεύχεα, ἐν δὲ δύωμεν
χρηστέον ἐστὶ παρ' ἐχθροῖς τῷγε δόλῳ τε καὶ ἀλκῇ
ὅπλα δ' αὖ ὡς δοῖεν, λέξας δ' ἄρα ταῦτα κομήτην
Ἀνδρογεὼ γε κάρυν, καὶ ῥ' ἀσπίδα ὀμφαλόεσσαν
ἠμφίεσεν, καὶ φάσγανον ἀργολικὸν περιβάλλε
τοῦτο δὲ καὶ Ῥιφεὺς αὐτός τε Δύμας, νέοι ἄλλοι
αὐτίκα τοῦτο ποιοῦσ' ἐνδύνει τεύχε' ἕκαστος,
μιχθέντες Δαναοῖς μὲν ἐβαίνομεν, οὐδὲ θεοῖς γε
ἥνδανεν, ἐν νυκτί δε μάχας πολλὰς ξυνιόντες
σὺν μὲν ἐβαλλόμεθα, πολλοὺς ἐναρίζομεν ἡμεῖς
οἱ δ' ἔφυγον τ' ἐπὶ τὰς νῆας, καὶ θῖνα θαλάσσης.
οἱ δ' ἀναβαίνουσιν γ' αἰσχρῶς ἐς τὸν μέγαν ἵππον,
πολλὰ φοβηθέντες, κρύπτονται δ' ἔνδοθε κοίλον
φεῦ, οὐ βουλομένων γε θεῶν οὐκ ἐστί τις ἐλπίς,
ἠνὶ δὲ ἐσπάσθη πλοκάμοις θυγάτηρ Πριάμοιο

Crinibus à templo Cassãdra, adytisq; Mineruę
Ad cœlum tendens ardentia lumina frustra:
Lumina, nam teneras arcebant vincula palmas.
Non tulit hãc speciem furiata mẽte Corœbus,
Et sese medium iniecit moriturus in agmen.
Cõsequimur cũcti, & dẽsis incurrimus armis.
Hic primum ex alto delubri culmine telis
Nostrorũ obruimur, oriturq; miserrima cędes
Armorũ facie, & Graiarum errore iubarum,
Tum Danai gemitu, atq; ereptę uirginis ira,
Vndiq; collecti inuadunt, acerrimus Aiax,
Et gemini Atridę, Dolopũq; exercitus omnis.
Aduersi rupto ceu quondam turbine uenti
Confligũt zephyrusq; Notusq;, & lętus Eois
Eurus equis, strident syluæ, sæuitq; tridenti
Spumeus, atq; imo Nereus ciet æquora fũdo.
Illi etiam, si quos obscura nocte per vmbram
Fudimus insidijs, totaq; agitauimus urbe,
Apparent, primi clypeos mentitaq; tela
Agnoscunt, atq; ora sono discordia signant,
Illicet obruimur numero, primusq; Corœbus
Penelei dextra, Diuæ armipotentis ad aram
Procũbit, cadit & Ripheus, iustissimus vnus,
Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui.
Dijs aliter visũ, pereũt Hypanisq; Dymásq;
Confixi à socijs, nec te tua plurima Panthu
Labentem pietas, nec Apollinis insula texit.
Illaci

Κασσάνδρη ἀπὸ τοῦ ἀδύτου, τεμένους τε ἀθήνης
ὥστε μάτην λαμπρῶ αἴρουσα πρὸς οὐρανὸν ἄκρον
ὄσσε μὲν, ὅτι ἁπαλὰς δεσμός γε καθεῖρξατο χεῖρας,
ταῦτα χολωσάμενος δὴ οὐκ ἤνεγκε Κόροιβος
σὺν δ' ἔβαλον ῥα θανούμενος ἐς μέσον οὐλαμὸν ἀν-
κὴ σὺν τοῖς συχνοῖς ὁρμαίνομεν ἀσπίσι πάντες (δρῶν
ἔνθα δὲ ἐξ ἄκρου τεμένους βληθέντες ἑταίρων
ἔγχεσι κτεινόμεθα, προσγίγνεται αὐτοὺς ὄλεθρος·
ὅπλα διὰ ψευδῆ, μάκρας χαίτας τε Ἀχαιῶν
καὶ τοτε χωόμενοι γ' ἁρπασθεῖσαν διὰ κούρην
ἦλθον ὁμηγυρέες Δαναοί, Δριμύτατος αἴας,
καὶ δύο Ἀτρείδα, καὶ τῶν Δολόπων στρατὸς εὐρύς,
λαίλαπος ὡς ὅτε ῥηγνυμένου ὄρνυνται ἰωαί
σὺν ῥα ἰόντες ἐπασσύτεροι ζέφυρός τε Νότος τε
ἵπποις θ' Εὖρος ἕω χαίρων, τρύζουσι δὲ ὗλαι
καὶ Νηρεὺς γε βίαιναν ἔχων τὸν πόντον ὀρώρει
οἳ δὲ φυγῇ μέντ' ἔσπασον ἐν νυκτὶ ἐρεβεννῇ
αὖσ κατά τὴν γε πόλιν πρότερον παροξύνομεν ἡμεῖς
οἳ δὲ πάρεισι πάλιν ψευστὰ δ' εὖ εἰδότες ὅπλα
καὶ στομάτων μὲν φωνὰς δηλῶσιν διαφῶντες
αὐτὰρ τοῦ πλήθους ἡττώμεθα, πρῶτα Κόροιβος
Πηνελέου χεὶρ' ὀλλυμένος πρὸς βωμὸν Ἀθήνης
κεῖτ' ἅμα δὲ Ῥιφεῖ, ὃς δίκῃ ἔξοχος ἄλλων
τῶν Τρώων πάντων, καὶ ἀεὶ ἐφύλαττε θέμιστας,
οὐχ οὕτω γε θεοῖς δόξαν, Ὕπανίς τε Δυμάς τε
εἰσὶ πεπαρμέν' ἀπό γ' ἑτάρων, οὐδὲν δὲ πεσόντι
σοὶ χραισμεῖ Πανθοῦ τὸ μὲν εὐσεβές, οὐδὲν Ἀπόλλων

Iliaci cineres, & flamma extrema meorum,
Testor, in occasu uestro nec tela, nec vllas
Vitauisse vices Danaûm. & si fata fuissent
Vt caderem, meruisse manu. diuellimur inde
Iphitus & Pelias mecum: quorũ Iphitus æuo
Iam grauior, Pelias & uulnere tardus Vlyssi.
Portinus ad sedes Priami clamore vocati.
Hic verò ingẽtẽ pugnam, ceu cætera nusquam
Bella forent, nulli tota morerentur in urbe,
Sic Martẽ indomitũ, Danaosq; ad tecta ruẽteis
Cernimus, obsessumq; acta testudine limen.
Hęrent parietibus scalæ, postesq; sub ipsos
Nituntur gradibus, clypeosq; ad tela sinistris
Protecti obijciunt, prensantq; fastigia dextris.
Dardanidæ contrà turres, ac tecta domorum
Culmina cõuellũt. his se, quãdo vltima cernũt.
Extrema iam in morte parant defendere telis,
Auratásq; trabes, veterũ decora alta parentum,
Deuoluunt. alij strictis mucronibus imas
Obsedere fores, has seruant agmine denso.
Instaurati animi regis succurrere tectis,
Auxilioq; leuare viros, uimiq; addere victis.
Limen erat, cæcæq; fores, & peruius vsus
Tectorum inter se Priami, postesq; relicti
A tergo: infelix qua se dum regna manebant,
Sæpius Andromache ferre incomitata solebat
Ad soceros, & auo puerũ Astyanacta trahebat.

Euado

ὦ Τρώων ψυχαὶ ὦ μοι πάντες φίλ' ἑταῖροι,
ὦ πῦρ, μαρτυροῦμαι ἐγὼ δὴ ταῦτά γε πάντα
ἐν θανάτῳ ὑμῶν οὐκ ἔγχεα, οὔτι φυγῆναι
χεῖρες ἐμοῦ δὲ θανεῖν ζητήσαιτον, αὐτὰρ ἐκεῖθεν
αὐτὸς ἀπηλλάχθην, σὺν δ' Ἴφιτος ἦν Πελεάστε
Ἴφιτος ὢν ῥα γέρων, ἕτερον δ' οὐτήσατ' Ὀδυσσεύς
αὐτὰρ ἔπειτα βοῇ κεκλημένοι εἰς Πριάμοιο
τὸν δόμον, ἔνθα πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει
ὥς εἰ γ' οὐκ ἄλλος πόλεμος, οὐ πλείονες ἄλλοι
κάππεσαν, ἔν γε πόλει οὕτως ἄδμητον Ἄρηα
ὀξὺν ὁρᾶν, Δαναούς τε συνασπισὰς κατὰ οὐδὸς,
κλίμακες σὺν τείχεσιν ἐνίσχεται, οἱ δ' ἀναβάντες
ἐς γε παραστάδας. χερσὶ λαιαῖς σάκε εἶχον
δεξιτέραις δὲ δόμου ἦσαν περὶ ἄκρα λαβόντες
αὐτίον οἱ Τρῶες πύργους, ὀροφάς τε ἑλόντες
οἴκου, καὶ τούτοις ὅπλοις ὅτι ἔσχαθ' ὁρῶσι
νῦν ῥα θανόντες ἀμύνασθαι πειρῶσιν ἑαυτούς
χρυσείους τε δοκούς, πατρώων μὲν ἀγάλματα λαμπρὰ
κάββαλον, οἱ δ' ἄλλοι ῥ' ἔνοπλοι θύρας ἐφύλαττον,
ξὺν ἔγχεσσι πολὺς μὲν ὅμιλος ἐτύγχανε τηρῶν,
τῷ βασιλεῖ ἐπικουρήσειν ὠτρύνετο θυμός
καὶ ῥα βοηθήσειν τοῖς ἀνδράσιν ἥττοσιν ἤδη,
οὐδός ἔην, θυραί τε κεκρυμμέναι, ἠδ' ὑπὸ οἴκου
τοῦ Πριάμοιο τρίβος, κατόπιν δὲ παραστάδες ἦσαν
ᾗ νύ ῥα δυστυχὴς ὅτε Τρώων πράγματα ἤνθει
πολλάκις Ἀνδρομάχη ἰέναι εἴωθε γε οἶκ
εἰς ἑκυρόν, πάππῳ ῥα ἄγων παῖδ' Ἀστυάνακτα

Euado ad summi fastigia culminis, vnde
Tela manu miseri iactabant irrita Teucri.
Turrim in præcipiti stantẽ, summisq́ sub astra
Eductam tectis, vnde omnis Troia videri,
Et Danaûm solitæ naues, & Achaica castra,
Aggressi ferro circum, quà summa labantes
Iuncturas tabulata dabant, conuellimus altis
Sedibus, impulimusq́, ea lapsa repẽte ruinam
Cũ sonitu trahit, & Danaûm super agmina late
Incidit. ast alij subeunt, nec saxa nec vllum
Telorum interea cessat genus.
Vestibulũ ante ipsũ, primoq́; in limĩe Pyrrhus
Exultat, telis, & luce coruscus ahena,
Qualis vbi ĩ lucẽ coluber mala gramina pastus
Frigida sub terra tumidum quẽ bruma tegebat
Nunc positis nouus exuuiis nitidusq́ iuuenta,
Lubrica conuoluit sublato pectore terga
Arduus ad solẽ, & linguis micat ore trisulcis.
Vna ĩgẽs Periphas, & equorũ agitator Achillis
Armiger Automedon, vnà omnis Sciria pubes
Succedunt tecto, & flammas ad culmina iactãt
Ipse inter primos correpta dura bipenni
Limina perrumpit, postesq́; à cardine vellit
Æratos, iamq́ excisa trabe, firma cauauit
Robora, & ingentem lato dedit ore fenestram.
Apparet domus intus, & atria longa patescunt,
Apparent Priami, & veterum penetralia regũ,
Armatosq́

εἰς δ᾽ ὀροφὴν ἄκραν ἀναβαίνω, ὅθι δ᾽ ἄρα Τεῦκροι
ἔγχεα δὴ ἄλια χείρεσι προὔβαλον αὕτην,
πύργον δ᾽ ἐν πρημνῷ εἰς οὐρανὸν ἄκρον ἱκόντα
ὑψηλοῖς κολοφῶσιν ὅθεν δὴ πᾶσαν ὁρᾶσθαι
ἔξεστι τὴν Τροίην, κλισίας, καὶ νῆας Ἀχαιῶν
ἀμφὶ ἔχοντες δὴ πάντες πολλῷ γε σιδήρῳ
ἄκραι ὅπῃ πλόκαι ἐν ξύλοις ὑποσάθραι ἂν ἦσαν
καββάλομεν, ὃς ἐρείπων ἥλκετό τ᾽ ἄλλα μετ᾽ αὐτοῦ
δούπησεν δὲ πεσὼν, εἰς τῶν Δαναῶν ῥα φάλαγγας
κάππεσ᾽, ἀτὰρ πλείους εὐθὺς ὑποδύνται οἱ ἄλλοι
ἔνθα λίθοι καὶ παντόθεν ὅπλ᾽ οὐ παύεται ἄλλα
ἐν δὲ πυλῶνι καὶ ἐν τῷ πρώτῳ οὐδεῖ Πύρρος
εὔχεται ἐν τεύχεσ᾽ ἀστράπτων αἴθοπι χαλκῷ,
ὡς δὲ δράκων δὴ βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα πολλὰ
ὅν γ᾽ ὑπὸ τῆς γαίας ψυχρὸς χειμὼν ἐκάλυψε
νῦν ἀπολύς δὲ λεβηρίδα, ἡλικίᾳ νέος ὀξὺν
γλισχρὰ πλέκων μάλα δὴ ὑπὸ τοῖς στήθεσί γε νῶτα
πρὸς φῶς ἠελίου λάμπων τριγλωχῖσι γλώσσαις
σὺν δ᾽ αὐτῷ Περίφας τε μέγας, καὶ τοῦ Ἀχιλλῆος
ἡνίοχος δὲ Αὐτομέδων, καὶ Σύριη ἥβη
εἰσέρχονται, πυρὰς ἐπιβάλλουσι δὲ θαμειὰς,
κεῖνος δ᾽ ἐν προμάχοισι λαβὼν πελεκὺν μάλα στερρὰν
ῥήγνυται τὰς θύρας ἀπό τοῦ γε στρόφιγγος ἀείρας
χαλκείους δοκίδας κοιλαίνετο ξύλα μέγιστα,
θυρίδα αὐτὰρ ἐποίειτο πλατέως μέγα χαίνουσαν
φαίνεται οὖν δόμος ἔνδον, ἀνοίγεται εὐρὺς ἄρ᾽ αὐλὴ
φαίνεται δὲ πριάμου μυχὸς, καὶ τῶν βασιλήων

Armatósq; vident ſtantes in limine primo.
At domus interior gemitu, miſeróq; tumultu
Miſcetur, penitusq́; cauæ plangoribus ędes,
Fœmineis ululant, ferit aurea ſydera clamor.
Tum pauidę tectis matres ingentibus errant,
Amplexęq́; tenent poſtes, atq; oſcula figunt.
Inſtat ui patria Pyrrhus, nec clauſtra, nec ipſi
Cuſtodes ſufferre valent, labat ariete crebro
Ianua, & emoti procumbunt cardine poſtes.
Fit uia ui, rumpunt adytus, primosq́; trucidant
Immiſſi Danai, & late loca milite complent.
Non ſic aggeribus ruptis cùm ſpumeus amnis
Exiit, oppoſitasq; euicit gurgite moles,
Fertur in arua furẽs cumulo, cãposq́; per õneis
Cum ſtabulis armenta trahit. uidi ipſe furẽtem
Cęde Neoptolemũ, geminosq́; ĩ limine Atridas
Vidi Hecubã, cẽtũq́; nurus, Priamũq; per aras
Sanguine fœdãtem, quos ipſe ſacrauerat, ignes.
Quinquaginta illi thalami, ſpes tanta nepotum,
Barbarico poſtes auro, ſpolijsq; ſuperbi
Procubuere, tenent Danai, quà deficit ignis.
Forſitan & Priami fuerint quæ fata requiras.
Vrbis vbi captæ caſum, conuulſaq; vidit
Limina tectorũ, et mediũ in penetralibus hoſtẽ
Arma diu ſenior deſueta trementibus æuo
Circumdat nequicquã humeris, & inutile ferrũ
Cingitur, ac denſos fertur moriturus in hoſtes.

Aedibus

τῶν πάλαι, ὁπλίτας δ' ἐν πρώτῳ οὐδέ' ὁρῶσι
ἀλλ' ἔνδον πᾶς οἶκος δὴ οἴκτῳ πολυδάκρει
μίσγετ', ἅπασ' αὐλὴ ὀλολυζουσῶν γε γυναικῶν
ἠχεῖ, ἡδ' ἰαχὴ εἰς οὐρανὸν ἄκρον ἱκέσθη,
καὶ δειλαὶ δὴ μητέρες ἐν μεγάροισι πλάνονται
χερσὶν ἔχουσι δόκους, στόμασι δ' ἄρα πολλὰ φιλοῦσι
βῆ δὲ διὰ προμάχων Πύρρος πατρὸς ἀλκὶ πεποιθώς
οὐ κλεῖθρ' οὐ φύλακες μὶν ἐμέινοντ' ὅς βέλος ἧκεν
εἰς θύραν κρατερῶς, καὶ ἀπό στρόφιγγος ἔπιπτον
οἵγε δοκοί, τρίβον ἐξεῦρον προμάχους κτείνοντες
οἱ Δαναοί, πληροῦσι τόπους πολλοῖς στρατιώταις,
ὡς ὅτε ῥηγνυμένων κλείθρων πόταμος γ' ἄρα πλήθων
ἕρκη χειμάῤῥῳ αὐτί νυ ῥα κείμενα βάλλει,
καὶ πεδίον δὲ κάτεισιν, ἄγει δ' ἀγέλας διὰ ἀγροὺς
πανταχόθεν, καὶ μαινόμενον μὲν ἑώρακα αὐτὸς
τόνγε Νεοπτόλεμον, σχεδὸν ἧσαν μὲν δύ' Ἀτρείδα,
τὴν δ' Ἑκάβην, νύμφας τ' ἕκατον, Πρίαμόν τε ἑώρων,
Αἵματι ὅς ῥ' ἐμίαινεν πῦρ ἱερὸν κατὰ βωμοὺς
πεντήκοντα γ' ἔχων θαλάμους, τὴν ἐλπίδ' ὑωνῶν,
οἱ δὲ δοκοὶ χρυσῷ πολλῷ, κ' ἀναθήμασι λαμπροὶ
κάππεσον, οἱ Δαναοί δε κρατοῦσι, πῦρ ὅπη οὐδεὶς,
καὶ τάχα κεν Πρίαμος ζητήσειας μόρον οἷον
εἴχετ', ἐπεὶ ἐκπορθουμένην αὐτοῦ πόλιν εἶδεν,
οἶκόντ' ἐξαλαπάξαντας μὲν ἑώρακεν ἐχθρούς.
τεύχεα μὲν δ' ἔνδυνε γέρων ὤμοισι τρομητοῖς
καὶ περὶ δὴ ἄλιον βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον,
αὐτὰρ δὲ ἀποδύδων φέρετ' ἐς μέσον' ὀυλαμὸν ἐχθρῶν

Aedibus in medijs, nudoq́ sub ętheris axe
Ingens ara fuit, iuxtaq́ veterrima laurus
Incumbens arę, atq́ vmbra complexa penates,
Hic Hecuba, & natæ nequicquā altaria circū,
Prę cipites atra ceu tempestate columbæ
Cōdensę, & diuū amplexę simulachra tenebāt
Ipsum autē sumptis Priamū iuuenilibus armis
Vt uidit, quæ mens tā dira miserrima coniunx
Impulit his cingi telis? aut quò ruis? inquit.
Non tali auxilio, nec defensoribus istis
Tēpus eget, nō si ipse meus nūc afforet Hector
Huc tandem concede, hæc ara tuebitur omneis
Aut moriere simul. sic ore effata, recepit
Ad sese, & sacra longæuum in sede locauit.
Ecce autem elapsus Pyrrhi de cęde Polytes,
Vnus natorum Priami per tela, per hostes
Porticibus longis fugit, & vacua atria lustrat
Saucius, illum ardens infesto uulnere Pyrrhus
Insequitur, iā iāq́ manu tenet, & premit hasta,
Vt tandem ante oculos euasit, & ora parentū
Concidit, ac multo uitam cum sanguine fudit.
Hic Priamus quāquā in media iā morte tenet
Non tamē abstinuit, nec voci, iræq́ pepercit,
At tibi pro scelere exclamat, pro talibus ausis,
Dij, si qua est cœlo pietas, quæ talia curet,
Persoluant grates dignas, & præmia reddant
Debita, qui nati coram me cernere lętum
Fecisti

ἐν μεγάροισιν ἔσω βωμός γ' ὑπαίθριος ἐστι,
ἄγχι δ' ἀρχαίη δάφνη περιβαλλομένη γε
ἣ μὲν τῇ πολλῇ γε σκιᾷ, οἶκον ῥ' ἐκάλυπτε,
ἔνθ' ἐκάθη σὺν ταῖς κούραις πάσαις περὶ βωμοῦς
ὡς ἐν τῷ χειμῶνι περίστεραι εἰσὶ θαμειαί
καὶ περὶ τῶν ῥαθεῶν εἴδωλά γε χεῖρας ἔβαλλον,
τὸν πρίαμον δὲ ἰδὼν νεανίσκων ὅπλα φέροντα
τίς δύστηνε πόσις γνώμη ἐν στήθεσίν ἐστι;
τεύχεα τί περὶ ταῦτ' ἔβαλες, πῇ νῦν φέρῃ, εἶπες
μηδὲ βοήθειαν ταύτην μὲν μηδὲ ῥ' ὁπλίτας
καιρὸς νῦν αἰτεῖ, ἕκτωρ δ' ἐμὸς εἴγε παρείη,
δεῦρο πάροιθ' ἐλθὼν, βωμὸς γὰρ ἀρήξεται ἡμῖν,
ἢ συναποθνήσκειν μέλλεις, εἰποῦσα δὲ ταῦτα
ἵζεν πολυετῆ βασιλῆ', ἱερᾷ ἐνὶ ἕδρᾳ
αὐτὰρ ἔπειτα φόνον πύρρου φεύγων γε πολίτης
εἷς πριάμου παίδων διὰ ἔγχεα ἠδὲ καὶ ἐχθρούς
ἐν γε στοαῖς πλαγχθεὶς, καὶ περιπλάνει διὰ αὐλῆς
τραυματίας, μάλα χωόμενος πύρρος δὲ διώκει
καὶ χερσὶν μικροῦ δεῖν εἴχετο, καὶ βάλεν ἔγχει,
αὐτὰρ ἐπεὶ προπάροιθε κατῆλθεν τῶν γε τοκήων
κάππεσε, καὶ σὺν τῷ πολλῷ βίον αἵματ' ἔχευε
ἔνθα δὲ ὁ πρίαμος καίτοι θανάτοιο παρόντος
οὐδὲ ὅμως φωνῆ, οὐδ' ὀργῆ ἐφείδετο πολλῆ,
ὦ μιαρὲ μὲν ἔφη κακὰ σοὶ θεοὶ ἄξια δοῖεν
εἴγε μέλει τι θεοῖς καὶ ἐν οὐρανῷ εὐσεβές ἐστι.
τίσειας δὲ δίκην, ἀνθ' ὧν πράττειν σὺ ἐτόλμας
ὃς με ὁρᾶν ποιεῖς θάνατον τοῦ παιδὸς ἐμεῖο,

Feciſti, & patrios fœdaſti funere vultus.
At non ille, ſatum quo te mentiris, Achilles
Talis in hoſte fuit Priamo: ſed iura fidemq́;
Supplicis erubuit, corpusq́; exangue ſepulchro
Reddidit Hectoreũ, meq́; in mea regna remiſit.
Sic fatus ſenior, telumq́; imbelle ſine ictu
Coniecit, rauco quod protinus ære repulſum,
Et ſummo clypei nequicq́; umbone pependit.
Cui Pyrrhus: referes ergo hæc, & nuncius ibis
Pelidæ genitori, illi mea triſtia facta,
Degeneremq́; Neoptolemũ narrare memento.
Nũc morere. hęc dicẽs altaria ad ipſa trementẽ
Traxit, & in multo lapſantem ſanguine nati:
Implicuitq́; comam læua, dextraq́; coruſcum
Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit enſem.
Hæc finis Priami fatorum: hic exitus illum
Sorte tulit, Troiam incenſam, & plapſa vidẽtẽ
Pergama, tot quondã populisq́; terrisq́; ſupbũ
Regnatorẽ Aſię, iacet ingens littore truncus,
Auulſũq́; humeris caput, et ſine nomine corpus
At me tum primum ſæuus circũſtetit horror:
Obſtupui, ſubijt chari genitoris imago:
Vt regem æquæuum crudeli vulnere vidi
Vitam exhalantem: ſubit deſerta Creuſa,
Et direpta domus, & parui caſus Iuli.
Reſpicio: & quæ ſit me circum copia luſtro.
Deſeruere omnes defeſsi, & corpora ſaltu

Ad

ὄψιν πατρώαν δὲ φόνῳ φαύλως ἐμίαινες,
ἀλλὰ μὲν οὐ ψεύδῃ υἱὸς πατρὸς εἶν' ἀχιλλεύς
οὔ ποτε τοῖος ἔην πριάμῳ, ὃς πίστε φυλάττων
ὅρκια, λισσομένῳ δ' αἰδησθείς, τὸν νεκὺν υἱοῦ
ἕκτορα μοι ἀπέδωκε, σόον δ' ἐκπέμψατο νήων,
ὣς φάτο. Καὶ ὁ Γέρων ἀνεμώλιον ἔγχος ἔβαλλεν
καὶ πόρρω τὸ μὲν ἄλτ' ἀποβληθὲν νηλεῖ χαλκῷ
ἀμφιΐτων σάκεος δ' ἐξήρτητο προπάροιθεν
Πύρρος ἀμείβεται οὖν, ἔρχου, ὡς ἄγγελος εἴης
πηλείδῃ πατρί, ὄφρα ἐμοῦ κακὰ πράγματα εἴποις
καὶ ῥα Νεοπτόλεμον αὐτῷ σὺ λέξον ἀγεννῆ
νῦν δὲ θάνου, καὶ ταῦτα λέγων ἱερούς παρὰ βωμούς
εἵλκετο δὴ πολλῷ γε πεσόντ' ἐνὶ αἵματι υἱοῦ
ἔλλαβε δὲ πλόκαμον λαιᾷ, τῇ δεξιτερᾷ δὲ
εἰς πλευρὰν μέχρι κώπης μέγα φάσγανον ὦσε,
τοῦτο κακῶν τέλος ἦν πριάμῳ, μόρον εἶχε τοῦτον
τροίην μὲν ῥα πραθεῖσαν ἰδών, καὶ πέργαμα Τροίης,
ὁ κλειτὸς τόσσων γε λαῶν, καὶ τῆς ποτὲ πάσης
τῆς ἀσίας ἄρχων, νεκρὸς παρ θῖνι γε κεῖται
τοῖς ὤμοισιν ἀφαιρηθὲν κάρυ, σῶμα δ' ἄδηλον
καί τότε μὲ πρῶτον περιέστησεν φόβος ἄκρος,
θάμβησα, μνήμη δ' εὐθὺς ὑπέδυ πατρὸς εἰκὼν
τηλίκον ὡς ἔγνων βασιλῆ' ὑπὸ γήραος οὐδεῖ
ὀλλυμένον, καὶ δὴ ἄλοχός μοι ἐπῆλθε Κρεοῦσα
οἶκος, ἀνάστατος, ἠδὲ παῖς μοι ἐπέρχετ' ἴουλος,
καὶ διαπαπταίνω οἷος περὶ ὀξὺν ὅμιλος
ἐξέλιπον πάντες κεκμηκότες, ἐς χθόνα δῦντες

Ad terram misere, aut ignibus ægra dedere.
Iamq; adeo super unus erã, cum limina Vestæ
Seruantem, & tacitam secreta in sede latentem
Tyndarida aspicio, dant clara incendia lucem
Erranti, passimq; oculos per cuncta ferenti:
Illa sibi in festos euersa ob Pergama Teucros,
Et pœnas Danaûm, & deserti coniugis iras
Permetuẽs Troiæ, & patriæ cõmunis Erinnis
Abdiderat sese: atq; aris inuisa sedebat.
Exarsere ignes animo, subit ira, cadentem
Vlcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas,
Scilicet hęc Spartã ĩcolumis, patriasq; Myce-
Aspiciet? partoq; ibit regina triũpho? (nas.
Coniugiumq;, domũq;, patres natosq; videbit
Iliadũ turba, & Phrygijs comitata ministris?
Occiderit ferro Priamus? Troia arserit igni?
Dardanium toties sudarĩt sanguine littus?
Non ita namq; & si nullum memorabile nomẽ
Fœminea ĩ pœna est, nec habet victoria laudẽ
Extinxisse nefas tamen, & sumpsisse merentis
Laudabor pœnas, animumq;, explesse iuuabit
Vltricis famę, & cineres satiasse meorum.
Talia iactabam, & furiata mente ferebar.
Cum mihi se, nõ antè oculis tam clara, vidẽdũ
Obtulit: & pura per noctem in luce refulsit
Alma parens, confessa deam, qualisq; videri
Cælicolis, & quanta solet: dextraq; prehensũ

σώματα, ἠδὲ ἀποῤῥιφθέντες γ' εἰς φλόγα συνκνίω
καὶ μόνος ἦν λιφθεὶς, ὅταν οὐδέα τῆς ῥα θεοῦ γε
τηροῦσαν κ' ἐνὶ τῷ ἱερῷ τόπῳ ἧν δὲ σιωπῇ
Τυνδαρίδ' εἰσορόω, πυραὶ οὖν μοι φῶς γε παρεῖχον
πλαγχθέντι, τὼ τ' ὀφθαλμὼ διὰ πάντα φέροντι.
αὕτη νῦν ἐχθροὺς ὅτε κάππεσε πέργαμα, τεύκρους
τήντε δίκην δαναῶν, καὶ λιφθέντος μένος ἀνδρὸς
δείσασα τροίης καὶ πατρίδος οὖσα ἐριννὴς,
ἔνθα μὲν ἐξεκάλυπτε παρὰ δὲ καθίζετο βωμοῖς
καί μοι ἄχος γένετ' ἐν θυμῷ, χόλος αἰπὺς ἄνωγεν
πατρίδα ἐκδικέειν, καὶ τιμωρεῖν κακὸν ἔργον
αὕτη γοῦν Σπάρτην σώη πάτρην τε μυκήνας
ὄψεται; ὦ; μετὰ τῆς τιμῆς οἴκονδε νέεσθαι,
ἄνδρ', οἶκον, τοκέας. υἱοὺς αὖ πάντας ὁρᾶσθαι
Ἰλιάδων δουλῶν τὸ πλῆθος ἔχουσα γυναικῶν
εἰ κε πέσοι Πρίαμος πυρὶ καὶ καυθεῖσά γε Τροίη
καὶ παρ θινὶ ἱδρῶσιν πολλάκις αἵματι Τρῶες
πώματα; καίτοι γοῦν οὐκ ἔστιν τοὔνομα κλειτὸν
προσφάξαι γε γυναῖκα ἀνάξιον ἐστὶν ἐπαίνου
ἀλλὰ κακὸν μέγ' ἀποσβεσθῆν', ὡς δ' οὖν ἄρα δίκην,
λαμπρὸν ἔπαινον ἔχει, ἐκπληροῦν δ' ἐν χάριτ' ἔσαι
τῆς φήμης θυμὸν, θάνατον τίσειν δὲ ἑταίρων
ταῦτα χολωσάμενος μὲν ἐγὼ ἔβαλον κατὰ θυμὸν
καὶ τότε ὡς οὐ μὴ ποτε ὀφθαλμοῖσι φαάνθη
ἀμβροσίην διὰ νύκτα, καὶ ἐν τῷ φωτὶ ῥ' ἔλαμπε
ἡ μήτηρ μοι φαινομένη ὡς τοῖς γε θεοῖσι
ἀθανάτοισιν ὁρᾶται, ἔχουσα δὲ δεξιτερᾶς μου

Continuit, roseoq́; hęc insuper addidit ore,
Nate, quis indomitas tãtus dolor excitat iras?
Quid furis? aut quonã nostri tibi cura recessit?
Non prius aspicies ubi fessum ętate parentem
Liqueris Anchisen? superet coniúxne Creusa?
Ascaniusq́; puer? quos omnes undiq; Graiæ
Circum errant acies: & ni mea cura resistat,
Iam flammę tulerint, inimicus & hauserit ensis.
Non tibi Tyndaridis facies inuisa Lacænæ,
Culpatúsue Paris, uerum inclementia diuûm:
Has euertit opes: sternitq; à culmine Troiam.
Aspice (nanq; omnem, quę nunc obducta tuenti
Mortaleis hebetat visus tibi, & humida circum
Caligat, nubem eripiam: tu ne qua parentis
Iussa time, neu pręceptis parêre recusa)
Hic ubi disiectas moles, auulsaq́; saxis,
Saxa uides, mistoq́; undãtem puluere fumum:
Neptunus muros, magnoq́; emota tridenti
Fundamenta quatit: totamq́; à sedibus urbem
Eruit. Hic Iuno Scæas sæuissima portas
Prima tenet, sociumq́; furens à nauibus agmen
Ferro accincta uocat.
Iam summas arces Tritonia (respice) Pallas
Insedit, nimbo effulgens, & Gorgone sæua,
Ipse Pater Danais animos, viresq́; secundas
Sufficit: ipse Deos in Dardana suscitat arma.
Eripe nate fugam, finemq́; impone labori:
Nusquam

εἵλκετο, καὶ τοῦτ᾽ ἀμβροσίῃ εὐθὺς λέγε γλώσσῃ,
τέκνον ἐμόν, ποῖον ῥ᾽ ἄχος ἄσμενον μένος αἴρει;
τί δὲ φρενῶν ἔξω εἶ, τόπτεμεν οὐκ ἀλεγίζεις;
οὐ πρότερον πατέρα ζητεῖς σοῦ τόνδε γέροντα
ἔλλειπες ἀγχίσην, ποῦ ἔστ᾽ ἄλοχός τε Κρέουσα
Ἀσκάνιός τε πάϊς, τοὺς ἀμφὶ πλάνονται Ἀχαιοί
οἱ στρατοί, εἰ δ᾽ ἄρα μὴ ἐγὼ ἀντέστην γε σκέπουσα;
φλὸξ ἄρα ἢ ξίφος γ᾽ ἐχθρῶν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσε,
οὐ σοί Τυνδαρίδος μισητὸν πάγγαλον εἶδος
αἴτιος οὔτε Πάρις, ὀργὴ δὲ θεῶν ἄρα πάντα
ἡμέτερον πλοῦτον, καὶ Τροίην ἐξαλαπάζει,
βλέψον δ᾽ ὅττι νῦν δὴ περικεχυμένην σοι ὁρῶντι
ὀφθαλμῶ τε καλυπτομένην τὴν νύκτα μέλαιναν
νῦν ἀφέλοιμι ἐγώ, σὺ μητρὸς ἄκουσον ἐφετμάς
οὐ δείσας πρόσταγμα, ἀτὰρ μοι πείθεο τέκνον,
ἔνθα ὅπῃ ὄγκους βαρέας, καὶ πέτρας μέγιστα
καββληθέντ᾽ ὄψιν, κόνις τε καπνός δ᾽ ἐνὶ μιχθείς,
τείχεα ἐκπέρθει ἐνοσίχθων τῇ γε τριαίνῃ
ἄρδην, καὶ ἐκ βάθρων ἱερὰν πόλιν ἐξαλαπάζει,
ἥρη δὲ σκαιάς γε πύλας προπάροιθε φυλάττει
σχετλίη, ἀσπαρχὲς μενεαίνουσα δὲ ἑταίρους
ἐκ νηῶν προκαλεῖ, ἔνδυνε δὲ χάλκεα τεύχη,
καὶ δὴ τῆς ἄκρας πόλεως ἡ Παλλὰς Ἀθήνη
ἵζεται, ἔκ τε νέφους φαίνει σὺν Γόργον᾽ ἀπηνεῖ
Ζεὺς δὲ πατὴρ ὤτρυνε μῆνιν, καὶ θυμὸν ἑκάστου
τῶν Δαναῶν, καὶ τοὺς ῥα θεοὺς κεντεῖ κατὰ Τρώων
ὦ φυγὲ τέκνον ἐμόν, πολλῶν τέλος ἔμβαλε μόχθων

Nuſquã abero. & tutũ patrio te limine ſiſtam.
Dixerat, & ſpiſsis noctis ſe condidit umbris.
Apparent diræ facies, inimicaq́ꝫ Troiæ
Numina magna deûm.
Tũ vero omne mihi uiſum conſidere in ignis
Ilium, & ex imo verti Neptunia Troia.
Ac veluti ſũmis antiquam in montibus ornũ,
Cum ferro acciſam, crebrisq́ꝫ bipẽnibus inſtãt
Eruere agricolę certatim, illa uſq́ꝫ minatur,
Et tremefacta comam concuſſo uertice nutat,
Vulneribus donec paulatim euicta, ſupremũ
Congemuit, traxitq́ꝫ iugis auulſa ruinam.
Deſcẽdo, ac ducente deo, flãmã inter & hoſtes
Expedior: dant tela locũ, flammęq́ꝫ recedunt.
Aſt vbi iam patriæ peruentũ ad limina ſedis,
Antiquasq́ꝫ domos, genitor, quẽ tollere ĩ altos
Optabam primum monteis, primũq́ꝫ petebam,
Abnegat exciſa vitam producere Troia,
Exiliumq́ꝫ pati. Vos ô quibus integer æui
Sanguis, ait, ſolidæq́ꝫ ſuo ſtant robore vires,
Vos agitate fugam.
Me ſi cælicolæ voluiſſent ducere vitam,
Has mihi ſeruaſſent ſedes; ſatis vna ſuperq́ꝫ
Vidimus excidia, & captæ ſuperauimus urbi.
Sic ô ſic poſitum affati diſcedite corpus.
Ipſe manu mortẽ inueniã, miſerebitur hoſtis,
Exuuiasq́ꝫ petet; facilis iactura ſepulchri eſt.
Iam

οὔ ποτέ σ' ἐκλείψω, σόον ἄξω πρὸς πατρὸς οἶκον
ὣς φάτο, καί ῥ' αὐτὴν πυκνῇ γ' ἐνὶ νυκτὶ κάλυπτε
κἀμοὶ ἐφάνθησαν πάντων τοῖς Τρῶσιν ἀπεχθῶν
δήματα τῶν γε θεῶν,
καὶ τότε πᾶν ἐδόκει εἰς πῦρ πτολίεθρον ἐρείπειν,
Ἴλιον, ἐκ βάθρων δὲ πεσεῖν Τροίην Ποσειδῶνος,
ὡς ὅτε δὴ πρίνον γ' ἄκροις ἐν ὄρεσι παλαιὸν
κοπτόμενόν γε σιδήρῳ, καὶ πελέκυσι θαμειαῖς,
ἀγροῖκ' ἔκ τε ῥέπειν πειρῶνται, ὁ δ' αὐτίκ' ἐρείψων
φύλλα τε καὶ τ' ἄκρον καρὺ δὴ πάλλειν γε τρομηρὸν
αὐτὰρ ἔπειτα καταβληθεὶς ὡς τραύμασι πολλοῖς
νῦν ἀραβῆσε πεσών, ἕλκει δὲ νὺ πολλὰ μετ' αὐτοῦ,
καββαίνω, καὶ μ' ἐν μέσσῳ φλογὸς ἠδὲ καὶ ἐχθρῶν
ἦγε θεά, ἀναχωρεῖ δ' ὅπλα τε καὶ πυρὲς αὐτοί
αὐτὰρ ἐπεὶ ποτε δὴ εἰς τὸν πατρὸς οἶκον ἱκέσθην
τοῦτον ἐβουλήθην πρῶτόν γ' εἰς ὄρεα αἴρειν
ὡς ἄρα τῆς σπουδῆς εἶχον καὶ τῆς διὰ εὐχῆς
ἀλλ' ὁ μὲν ἔξαρνος γένεται, βίον οὐδὲ βιοῦσθαι
βούλεται, οὐδὲ φυγεῖν εἰ Τροίη ἀνάστατος εἴη,
φεύγετε γοῦν ὑμεῖς (φησὶ) νέοι, οἷς γε πάρεστι
αἷμα τε καὶ πολλὸν μένος ἐν στήθεσι λασίαις
εἰ γὰρ ἐβουλήθησαν ἐμὲ θεοὶ αἰὲν ἐόντες
νῦν γε βιοῦν, καὶ ἐμοὶ ταύτας ἂν ἐφύλαττον ἕδρας
περθομένην Τροίην δὲ ἅπαξ ἅλις ἐστὶν ὁρᾶσθαι
νῦν μὲν ἀπαλλάχθητ' ἀσπασάμενοι τόν γε σῶμα,
αὐτὸς δ' εὑρήσω θάνατον, κ' οἰκτείσεται ἐχθρὸς
σκῦλα λαβών, καὶ σήματος ἐστὶν ἐμοὶ λόγος οὐδείς

Iampridem inuisus diuis, & inutilis annos
Demoror, ex quo me diuũ pater, atq; hoĩm rex
Fulminis afflauit uentis, & contigit igni.
Talia perstabat memorans, fixusq; manebat:
Nos contrà effusi lachrymis, coniuxq; Creusa,
Ascaniusq;, omnisq; domus, ne vertere secum
Cuncta pater, fatoq; urgenti incumbere vellet,
Abnegat: inceptoq;, & sedibus hæret in ijsdem.
Rursus i arma feror, mortẽq; miserrimus opto
Nã quod cõsiliũ, aut quę iam fortuna dabatur?
Mene efferre pedem genitor te posse relicto
Sperasti? tantumq; nefas patrio excidit ore?
Si nihil ex tanta superis placet vrbe relinqui:
Et sedet hoc animo, perituræq; addere Troiæ
Teq;, tuosq; iuuat, patet isti ianua lætho.
Iãq; aderit multo Priami de sãguine Pyrrhus:
Natũ ante ora patris, patrẽ q obtrũcat ad aras.
Hocce erat alma parẽs, quod me ꝑ tela, ꝑ ignes
Eripis? ut medijs hostem in penetralibus, utq;
Ascaniumq;, patremq; meum, iuxtaq; Creusam
Alterum in alterius mactatos sanguine cernã?
Arma uiri ferte arma, vocat lux vltima victos.
Reddite me Danais, sinite instaurata reuisam
Prælia: nunquã omnes hodie moriemur inulti.
Hic ferro accingor rursus, clypeoq; sinistram
Insertabam aptans, meq; extra tecta ferebam.
Ecce autẽ complexa pedes in limine coniux

Hæ-

ἔχθιστος δὲ θεοῖς, πάντως δ' ἀχρήσιμος αὐτὸς
ἔνθα διατρίβω, ἐξ οὗ Ζεὺς αἰθέρι ναίων
τῷγε κεραυνῷ ἐπιπνεύσας πυρὶ ἥψατο πολλῷ.
καὶ τοιαῦτα λέγων ἕδρα ἐμμένατο αἰεὶ
δακρυχέοντες γοῦν ἡμεῖς ἄλοχός τε Κρεοῦσα
Ἀσκάνιός τε καὶ οἶκος πᾶς, ὅτι ἐξ ἄρα τρέψειν
πάντα πατὴρ, μοῖρά τε κραταιὴ ἐπιπτέμεν ἔγνω
ἐξαρνεῖται, κ' ἐν γνώμῃ μένει τε καὶ ἕδρᾳ,
αὖ φέρομ' εἰς πόλεμον, θάνατον δύστηνος ἐζήτουν
τίς γάρ μοι βουλή; ἢ τίς γ' ἄρ' ἐγίνετο τύχη;
μῶν ἀπαλλαχθῆναι μὲ πάτερ ποτὲ σέγε λιπόντα
ἤλπιζες; τόσον δὲ κακὸν φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
εἰ θεοὶ ἐκ πόλεως μηδὲν λιφθῆν' ἐθέλονται
εἰδ' ἄρα ταῦτα νοεῖς, ὡς οὕτω πάντας ὀλέσθαι
Τρόιης περθομένης, θανάτῳ ἄγε θύρ' ἀνέωκται,
ἔρχεται οὖν Πριάμου ἐνὶ πολλῷ αἵματι Πύρρος
υἱὸν, καὶ πατέρα πρὸς βωμοὺς ἐξαναρίζων,
τοὔνεκα μῆτερ ἐμὲ πρώην διὰ ὅπλα καὶ ἐχθροὺς
ἤγαγες, ὥστε θανεῖν ἐν τοῖς μεγάροισι, καὶ ὥστε
Ἀσκάνιον, πατέρα τε ἐμόν γ' ἄλοχόν τε Κρεοῦσαν
πάντας ἐπ' ἀλλήλους ῥα ἀπολλυμένους γε ὁρᾶσθαι;
ὅπλα μοι ὦ ἑταῖροι δότε ὅπλα, πάρεσι γὰρ ἦμαρ
ἔσχατον, ὑσμίνην καὶ χαλκοχιτῶνας Ἀχαιοὺς
ὄψομαι, ὃν πάντες χωρὶς πολέμοιο πεσοῦμεν.
αὐτίκα ἐνδύνω ὅπλα, λαιᾷ σάκος εἶχον
εὖ μοι ὑφεὶς, ἔξω δὲ δόμου παλίνορσος ἄπειμι,
ἡδὲ γυνὴ ποδοῖν ἐμφιλαβοῦσα ἐν οὐδεῖ πρώτῳ.

Hærebat, paruumq; patri tendebat Iulum,
Si periturus abis, & nos rape in omnia tecum:
Sin aliquã expertus sumptis spẽ ponis in armis
Hanc primũ tutare domum: cui paruus Iulus,
Cui pater, & cõiux quondã tua dicta relinq̃r?
Talia vociferãs gemitu tectum omne replebat
Cum subitũ dictuq; oritur mirabile monstrũ.
Nanq; manus inter, mœstorũq; ora parẽtum,
Ecce leuis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, tactuq; innoxia molli
Lambere flamma comas, & circũ tẽpora pasci.
Nos pauidi trepidare metu, crinẽq; flagrantẽ
Excutere, & sãctos restinguere fõtibus ignes.
At pater Anchises oculos ad sydera lætus
Extulit, & cœlo palmas cum voce tetendit.
Iuppiter omnipotens precibus si flecteris vllis
Aspice nos, hoc tantum, & si pietate meremur,
Da deinde auxiliũ pater, atq; hęc omnia firma.
Vix ea fatus erat senior, subitoq; fragore
Intonuit lęuum, & de cœlo lapsa per umbras
Stella facem ducens, multa cum luce cucurrit.
Illam summa super labentem culmina tecti,
Cernimus Idęa claram se condere sylua,
Signantemq; vias, tum longo limite sulcus
Dat lucem, & late circum loca sulplure fumant
Hic vero victus genitor se tollit ad auras,
Affaturq; deos, & sanctum sydus adorat.

Iamiam

ςῆ, μικρὸν δὲ πατρί μοι ἐδέξατο υἱὸν Ἰοῦλον,
εἰ μὲν ἀπαλλάττῃ γε θανούμενος, εἴσαγε ἡμᾶς
εἰ δὲ λαβὼν πεῖραν τινὰ ἐλπίδ' ἔχεις ἐνὶ ὅπλοις
οἴκου τόνδε φύλαττε, τίνι γὰρ παῖς ἄρ' Ἴουλος
καὶ ἄρα πατὴρ, ἄλοχός τε ἐγὼ σοῦ λειπόμεθ' ἤδη;
ταῦτα βοῶσ' ἀναπίμπλησι δόμον αὐτὸν ὀδυρμῶν,
καὶ τότε ἐξαίφνης γε τέρας θαυμαστὸν ἐφάνθη
αὐτῶν γὰρ γ' ἐνὶ ταῖς δυστήνων χερσὶ τοκήων
ἤγ' ἀπὸ τῆς ἄκρας κεφαλῆς ἐδόκει μὲν Ἰούλου
ἀμφιχέειν γε φάος, χ' ἅπτεσθαι ἀβλαβὲς αἰεὶ
τῇ γε φλογὶ πλοκάμων, περὶ δὲ κροτάφας ἄρα βόσκεν
αὐτίκα καιομένους ἐκδείσαντες τρίχας ἡμεῖς
πῦρ θ' ἱερὸν πειρῶμεν ἀποσβέννυσθαι ἅπαντες,
ἀλλὰ πατὴρ ὅσ' Ἀγχίσης εἰς ἄστρα ἀείρας
σὺν πολλῇ φωνῇ εἰς οὐρανὸν ἔκλινε χεῖρας,
Ζεῦ πατὲρ εἴγε δεήσεσιν εἴγ' ἄρα πείθεαι εὐχῇ
βλέψον ἐφ' ἡμᾶς, εἰ τυγχάνομεν ἄξιοι ὄντες,
δός τε βοήθειαν, τὸ κὲν ὡς τετελεσμένον εἴη,
ταῦτα μὲν εἶπε γέρων, ὅτε ἐβρόντησε γε λαιὸν
οὐρανόθεν δὲ πεσὼν ἀστὴρ ἐν νυκτὶ φαεινὸς
δᾷδα φέρων λαμπρὰν σὺν πολλῷ φωτὶ ἱκέσθη,
τὸν δὲ ὑπέρ γ' ἄκρας ὀροφῆς οἴκου γε πεσόντα
Ἰδαίᾳ ἴδομεν ἄρα κατακρυφθῆναι ἐν ὕλῃ
σημαίνοντα ὁδούς, καὶ πανταχόθεν τρίβος ἤδη
φῶς παρέχει, περὶ τοὺς δὲ τόπους ἠλίσσετο καπνὸς,
εἶτα πατὴρ ποτὲ ἐτράπετο, πρὸς δ' αἰθέρα βλέψας
τοὺς τε θεοὺς ὀνομάζει, καὶ τιμᾷ ἱερὸν φῶς

Iamiã nulla mora est, seq̃r, & quà ducitis, adsũ.
Dij patrij seruate domum, seruate nepotem:
Vestrũ hoc auguriũ, uestroq́; i numie Troia est
Cedo equidem, nec nate tibi comes ire recuso.
Dixerat ille, & iam per mœnia clarior ignis
Auditur, propiusq́; æstus incẽdia uoluunt.
Ergo age chare pater, ceruici imponere nostrę,
Ipse subibo humeris, nec me labor ista grauabit
Quò res cunq; cadent, unũ & cõmune periclũ,
Vna salus ambobus erit: mihi paruus Iulus
Sit comes, & longe seruet uestigia coniux.
Vos famuli quæ dicã, animis aduertite vestris.
Est urbe egressis tumulus, templumq́; vetustũ
Desertæ Cereris, iuxtáq; antiqua cupressus,
Relligione patrum multos seruata per annos.
Hanc ex diuerso sedem veniemus in vnam.
Tu genitor cape sacra manu, patriosq́; penates.
Me bello è tanto digressum, & cæde recenti,
Attrectare nefas, donec me flumine viuo
Abluero.
Hęc fatus, latos humeros, subiectaq; colla
Veste super, fuluiq; insternor pelle leonis.
Succedoq́; oneri: dextræ se paruus Iulus
Implicuit, sequiturq; patrẽ non passibus ęquis.
Ponè subit coniux. ferimur per opaca locorũ,
Et me, quem dudum nõnulla iniecta mouebãt
Tela, neq; aduerso glomerati ex agmine Graij,

Non

οὐκ ἔτι νῦν διατρίβω, ἔφη, ἕπομ' ὡς ἄγεθ' ὑμεῖς,
τοῦτο θεοί γε γένος, καὶ τόνδε φυλάξατ' υἱωνόν,
ὑμῶν ἐστ' οἰωνός, ἐν ὑμῶν γούνασι Τροίη,
καὶ μὴν ἄπειμι τέκος, καὶ σοὶ συνοδοιπόρος εἶμι,
ὣς φάτο, καὶ πολὺ πῦρ ἀνὰ τοίχεσ' ἐφαίνετο λαμπρόν,
πλησίον ἔμπρησις, πνῖγος τ' ἠλίσσετο πολλόν,
ἀλλ' ἄγε σύ γε πατὲρ τοῖς ὤμοις μοῦ ἐπιβαίνου,
αὐτὸς γάρ θ' ὑποδύσομαι; οὐδὲ πόνος βαρὺς ἔσαι
ὡς δ' ἄρα τὸ πρᾶγμ' ἐκβήσει, κίνδυνος ὁ αὐτὸς
ἐλπίστ' ἀμφοτέροισι μία, σμίκρος δὲ Ἴουλος
ἕψεται, ἴχνη μὲν δὲ φυλάξεται ἥ γε γυνή μου
ὑμεῖς δ' ὦ ἑτάροι ῥηθένγ' ἐνὶ βάλλετε θυμῷ,
ἔξω τῆς πόλεος λόφος ἐστί, ναός τε παλαιὸς
Δημήτρας, καὶ πλησίον ἀρχαίη κυπάρισσος
τῶν ῥα πατρῶν ἀρετῇ πολλοὺς σωθεῖσ' ἐνιαυτοὺς
εἰς δὲ μίαν μὲν ὁμηγερέες κατελευσόμεθ' ἕδραν,
σὺ δὲ πατὲρ λαβὲ χερσ' ἱερὰ ξυὼ τοῖσι θεοῖσι
οὐ θέμις ἐκ τόσσου πολέμου ἐλθόντα φόνου τε
ἅπτεσθαι πρὶν δὴ ἀπονίπτειν ῥεύματι πολλῷ,

ταῦτα λέγων ὤμους καὶ δειρὴν ἀμφὶ ἔβαλλον
ἱμάτιον ποδὶ δὲ στρωννυσθεὶς τῇ γε λεοντῇ
φόρτῳ ὑποββαίνω, τῆς δεξιτορᾶς δὲ Ἴουλος
εἴχετο, ἑψάμενος μὲν ἀνώμαλα βήματ' ἐρείδων
βῆ δ' ἴεναι ῥ' ὄπισθ' ἄλοχος διὰ νύκτ' ἐρεβεννήν,
νῦν δ' ἐμέ, ὃν πρότερον μήδ' ἔγχεα πάντ' ἐτάρασσε
μήδ' ἄλλοι πάντες γε καρηκομόοντες Ἀχαιοί

Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis
Suspensum, & pariter comitiq́; onerīq́; timētē.
Iamq́; propinquabā portis, omnemq́; videbar
Euasisse viam, subito cum creber ad aures
Visus adesse pedū sonitus, genitorq́; per ūbrā
Prospiciēs: nate exclamat, fuge nate, propīquāt
Ardentes clypeos atq́; æra micantia cerno.
Hic mihi nescio quod trepido male numē ami
Confusam eripuit mentē, namq́; auia cursu (cū
Dum sequor, & nota excedo regione uiarum,
Heu misero coniux fatóne erepta Creusa
Substitit, errauitne via, seu lassa resedit,
Incertum, nec post oculis est reddita nostris.
Nec prius amissam respexi, animumq́; reflexi,
Quā tumulū antiquę Cereris, sedēq́; sacratam
Venimus, hic demum collectis omnibus vna
Defuit, & comites natūmq́; virumq́; fefellit.
Quem non incusaui amens hominūq́; deorūq́;
Aut quid in euersa vidi crudelius vrbe?
Ascaniū, Anchisēq́; patrem, Teucrosq́; penates
Commendo socijs, & curua ualle recondo.
Ipse vrbem repeto, & cingor fulgētibus armis,
Stat casus renouare omneis, omnemq́; reuerti
Per Troiam & rursus caput obiectare periclis
Principio muros, obscuraq́; limina portæ
Quà gressū extuleram repeto & vestigia retro
Obseruata sequor per noctē, & lumine lustro

Hor-

πᾶσ' αὖραι, καὶ πᾶς ψόφος ἐκπλήττει μάλα θυμὸν
καὶ ῥα φοβοῦμαι ὑπὲρ ἀκολούθου, τοῦτε γε φόρτου,
πλησίον ἦν δὲ πύλαις, καὶ ὁδὸν πᾶσάν γε διῆλθον
εἶτα δὲ αἰφνιδίως ῥα πολὺς ψόφος ἷκε πρὸς ὦτα
ὡς πόδας ἐρχομένων μὲν ἀκοῦσαι, εἶτα πατήρ μοι
φεῦγε νὺ τέκνον, ἔφη, νῦν φεύγ' ὅτι πλησίον εἰσὶ
ἔγχεα αἴθοπ' ὁρῶ, γινώσκω λαμπρὰ δὲ ὅπλα
ἔνθα ἀφῃρήθη φρένα τις μοι τῶν ῥα θεῶν γε
σχέτλιος, ὅτι τρέχων πέτε ἄβατα καὶ τὰ ἔρημα
ζητῶ, ἐκ τῶν γνορίμων μὲν ἀφίσταμαι οἰμῶν,
φεῦ, ἄλοχον πότερον μοὶ μοῖρα ἀφεῖλε Κρέουσαν
εἴτε ὁδοῦ ἥμαρτ' ἢ κεκμηκυῖα κάθιζε
οὐκ οἶδ', οὐ γὰρ ἔπειτ' ἐγὼ ὀφθαλμοῖσιν ἑώρων
οὐδὲ ὄπισθεν ἀνέβλεψα, φρένα οὐδὲ ἐτράφθην
πρίν τε λόφον Δημήτρας, καὶ τὴν ἕδραν ἱκέσθαι
πάντων ἔνθα ὁμηγερέντων, αὐτὴ ἀπέστη
τοὺς θ' ἑτάρους, υἱόν τε πόσιν τε ἐλάνθαν' ἀποῦσα
ὡς ἔξω δὲ φρενῶν, τίνα οὐκ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
αἴτιον εἶν' ἔλεγον; τί δ' ἦν μοὶ ῥίγιον οὕτω;
Ἀσκάνιον, πατέρ' Ἀγχίσην, Τευκρῶν τε θεούς γε
τοῖς ἑτάροις, δίδους, ἐν κοιλάδι γ' ἀποκρύπτων,
πρὸς πόλιν αὖ ἐπανήκω, ἐνδύνων ὅπλα λαμπρὰ
τύχας παντοδαπὰς ἀναλήψειν ἤθελον αὐτὸς
Τροίῃ δ' ἐν πάσῃ εἰς κινδύνους πέσον αὖθις,
τείχεα δὲ πρῶτον, πρὸς οὐδεα τῆς ῥα πύλης γε
αὖθι τραπεὶς ὅθεν εἰλήλουθα ὄπισθε τὰ ἴχνη
παπταίνω, καὶ πανταχόθεν γ' ἐνὶ νυκτ' ἐπέβλεψα.

Horror vbiq; animos, simul ipsa silentia terrēt
Inde domum si forte pedem, si forte tulisset,
Me refero. irruerāt Danai, & tectū ōne tenebāt
Ilicet ignis edax summa ad fastigia vento
Voluitur, exuperant flāmæ. furit ęstus ad auras
Procedo ad Priami sedes, arcesq́ꝫ reuiso.
Et iam porticibus vacuis Iunonis Asylo,
Custodes lecti, Phoenix & dirus Vlysses
Prædam adseruabant, huc vndiqꝫ Troia gaza
Incensis erepta adytis, mensęq́ꝫ deorum,
Crateresq́ꝫ auro solidi, captiuaq́ꝫ vestis
Cōgeritur, pueri & pauidę lōgo ordine matres
Stant circùm.
Ausus quin etiam voces iactare per umbram,
Impleui clamore vias, mœstusq́; Creusam
Nequicquam ingeminās, iterūq; iterūqꝫ uocaui
Quærenti, & tectis urbis sine fine furenti,
Infelix simulacrum, atqꝫ ipsius umbra Creusæ.
Visa mihi ante oculos, & nota maior imago,
Obstupui, steterūtqꝫ comę, & vox faucibus hę
Tum sic affari, & curas his demere dictis, (sit
Quid tantum insano iuuat indulgere labori
O dulcis coniux? non hæc sine numine diuûm
Eueniunt, nec te comitē hinc asportare Creusā
Fas, haud ille sinit superi regnator olympi.
Lōga tibi exilia, & vastū maris ęquor arandū,
Ad terram Hesperiam uenies, ubi Lydius arua
Inter

φρίξ᾽ ἄρα καὶ πολλή γε σιγὴ ἐξέπλαγε θυμόν
εἶτα δόμονδ᾽ ἴκον τάχα γάρ τ᾽ ἐπανῆλθε δόμονδε.
οἱ δ᾽ ἀνὰ εἰς ἔβαλον, καὶ τόν γ᾽ οἶκον ῥα κατεῖχον
πολλὸν πῦρ περὶ τὴν ὀροφὴν μὲν ἑλίσσεται ἄκραν
καὶ φλόγες αἴθωνες δὴ μίσγονται περὶ αὔρας,
ἔρχομαι εἰς Πριάμου δὲ δόμον, καὶ τ᾽ ἄστεος ἄκρον
ἔνδε στοαῖς μεγάλαις, παρ᾽ τῆς ἥρας μὲν ἀσύλου.
οἱ φύλακες δὴ φοίνιξ, καὶ πολυμῆτις Ὀδυσσεύς
λείαν μὴν ἔλαβον, καὶ πανταχόθεν νύγε Τρώων
πλοῦτος ἀφαιρήθη ἀδύτων γε, θεῶν τε τραπέζαι
κρατῆρές τε χρύσεοι, καλὸν ἱμάτιόν τε
συλλέγεται, παῖδές τε καὶ ἀμφὶς ἆσι γυναῖκες

τολμήσας δὲ βοὴν ἀφίεσθ᾽ ἐν νύκτ᾽ ἐρεβεννῇ
σκυθρωπὸς κατὰ τὴν μὲν ὁδὸν κέκληκα Κρέουσαν
τηνάλλως δὲ πολὺν χρόνον αὐτὴν ὀνομάζω,
ζητήσαντι καὶ ἐν πόλεως μεγάροισι πλάνοντι
σχέτλιον εἴδωλον, καὶ τῆς φάντασμα Κρεούσης
ἦν προπάροιθ᾽ ὀφθαλμοῖς, καὶ μέγα ἐὸν ἐφάνθη
θάμβησ᾽, ἔστησαν δὲ κόμαι, καὶ ἄκην γενόμ᾽ αὐτός
αὐτὰρ ἔπειτα προσηύδα, καί μοι φροντίδ᾽ ἀφεῖλε,
τί τόσσον μοχθεῖς ἄλιον πόνον, ὦ κατὰ θυμόν
φίλτατ᾽ ἔμοιγε πόσις, τῶν ταῦτα θεῶν γὰρ ἔκητι
ἐκβαίνει, σοὶ δ᾽ οὐκ ἔξεσ᾽ ἄλοχόν γε Κρέουσαν
νῦν ἀπάγειν, ὅτι οὐκ ἐθέλει Ζεὺς αἰθέρι ναίων,
μακρὰ φυγὴ ἐντὸς πόντου πολυβενθέος ἔσται
εἰς χθόνα Ἑσπερίας δὲ ἐλεύσεαι, ἔνθ᾽ ἄρα ἀγρούς

Inter opima uirûm leni fluit agmine Tybris.
Illic res lætę, regnumq́ꝫ & regia coniux
Parta tibi, lachrymas dilectæ pelle Creusæ,
Nō ego Mirmidonū sedes, Dolopū ue supbas
Aspiciam, aut Graijs seruitum matribus ibo
Dardanis, & diuæ Veneris nurus:
Sed me magna deûm genitrix his detinet oris.
Iamq́ꝫ vale, & nati serua communis amorem.
Hęc ubi dicta dedit, lachrimātē, et multa uolētē
Dicere deseruit, tenuesq́ꝫ recessit in auras.
Ter conatus ibi collo dare brachia circùm,
Ter frustra comprensa manus effugit imago,
Par leuibus uētis, uolucriq́ꝫ simillima somno.
Sic demum socios consumpta nocte reuiso.
Atqꝫ hic ingentem comitum affluxisse nouorū
Inuenio, admirans numerum, matresq́ꝫ uirosq́ꝫ
Collectam exilio pubem, miserabile uulgus.
Vndiqꝫ conuenere, animis opibusq́ꝫ parati,
In quascunq́ꝫ velim pelago deducere terras.
Iamqꝫ iugis summę surgebat Lucifer Idæ,
Ducebatq́ꝫ diem, Danaiq́ꝫ obsessa tenebant
Limina portarum nec spes opis ulla dabatur,
Cessi, & sublato montem genitore petiui.

Laus Deo.
Domine saluum fac Regem.

Λυδὸς ἀνθρώπων γε βρέχει τῷ ῥεύματι Τίβρις
ἔνθα γὰρ ἡ βασίλεια γενήσεται, ἣ ἄλοχός τε,
δάκρυα γοῦν ἀποβάλλεο ταῦτα ὑπέρ γε Κρεούσης·
οὐ γὰρ Μυρμιδόνων γε δόμους, Δολόπων τ' ἀγέρωχον
ὄψομαι, οὐ δούλη ἔσομαι δ' Ἕλλησι γυναιξὶ
Δαρδανίη, ἄλοχος γ' υἱοῦ ἐπεὶ εἰμ' Ἀφροδίτης,
ἀλλὰ θεῶν πάντων κατέχει ἐμὲ ἔνθαδε μήτηρ
εὐτύχει, καὶ τοῦ τέκνου στοργὴν ἔχ' Ἰούλου
ταῦτ' εἰποῦσα με δακρυχέοντα, καὶ ἄλλ' ἐθέλοντα
εἰπεῖν, ἐκλείπει, εἰς τὰς δ' ἀφανίζεται αὔρας
τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ὠλένας δειρῆς περιβάλλειν
τρὶς δέ μοι ἔδωλον μὴν ἐκ τῶν γ' ἔπτατο χειρῶν
ἴκελον ἢ ἀνέμῳ ἢ τῇ σκιᾷ, ἢ καὶ ὀνείρῳ
πρὸς δ' ἑτέρους μὲν ἀναστρέψας μετὰ ταῦτα
ἔνθα συνελθόντων ἄλλων εὗρον μέγα πλῆθος
θάμβησα δὲ ὅμιλον ὁρῶν, ἀνδρῶν ἀλόχων τε
ἐς δὲ φυγὴν πολλοὺς ῥα νέους μὲν ὁμηγυρέεντας,
πανταχόθεν δ' ἦλθον, θυμὸν καὶ πλοῦτον ἄγοντες
ὥς μοι βουλόμεν' ἐν πόντῳ πρὸς πάντα ἕπεσθαι
καί τοτε δὴ ἐν ὄρεσιν ὀρώρει φωσφόρος Ἴδης
ἦμαρ δ' ἦγε, καὶ οἱ Δαναοὶ νύ τοι οὔδεα εἶχον
τῶν γε πυλῶν, καὶ μηδὲ βοηθείας γε τις ἐλπὶς
ἦς· ἀπίημι. λαβὼν πατέρα δ' εἰς τοὔρος ἱκέσθην.

Τέλος δόξα θεῷ.

Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα.

Errata.

Desyderantur duo uersus. B. iii.

Tu modo promissis maneas seruataq; serues
Troia fidem, si uera feram, si magna rependã.
εἴπερ αὖ ἐκτελέσειας ὑπόσχεσιν, ἠδὲ φυλάξαις
πίστιν ὦ Τροίη, μέγα δώσω ἐπήτυμα λέξας.

B. i. ὀδυσσῆος;, Lege ὀδυσῆος. B. ij. δοῦν, Lege δοῦναι. B. iij. τοὺς ἰδόντας, leg. τῶν ἰδόντων. Ibidem, δάκρυσιν, Lege δακρύοις.
B. iiii. εἰδέυλον, lege εἴδωλον. Ibidem, ἐκαυέσθην, Lege ἐκθαυθῆτην. Ibidem, τῶ lege τῆς.
B. vii. οὐδῶ, lege οὐδεῖ. Ibid. ἀφησί, leg. ἀφίησι.
C. i. ἐρθρῶν, lege ἐχθρῶν.
C. ii. ἄργους. Lege ἄργος.

G. Ethrygius ad Lectorem.

Est ubi typographus, forsãq; errauimus ambo.
Tu veniam erratis, lector amice, dabis.
ὦ πεῖραν γε λαβὼν πρώτην (φασίν) ἄξιος αἰεὶ
πολλῆς συγγνώμης, ἄξιοι ἀμφότεροι.

*Impressum Londini apud Reginal-
duum Wolfium.*

ANNO DO.M. D. LIII.

Octauo Idus Iunij.